

Täysistunto

Keskiviikko 21.5.2025 klo 14.00—17.17

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 17.17.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (14.00—15.58) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (15.58—17.17).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain ja työaikalain 2 ja 19 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 14/2025 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 4/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 20.5.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Lauri Lyly on edustaja Kim Bergin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Lisäksi edustaja Lauri Lyly on edustaja Kim Bergin kannattamana tehnyt vastalauseen 1 mukaiset neljä lausumaehdotusta.

Keskustelussa edustaja Olga Oinas-Panuma on edustaja Tuomas Kettusen kannattamana ehdottanut, että 2. lakiehdotus hylätään.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

1. ja 2. lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 83, ei 69; poissa 47 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

2. lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 83, ei 69; poissa 47 (äänestys 2).

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 14/2025 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Lauri Lylyn ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 83, ei 69; poissa 47 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Lauri Lylyn ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 51; poissa 47 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Lauri Lylyn ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 83, ei 69; poissa 47 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Lauri Lylyn ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 101, ei 51; poissa 47 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 21/2025 vp

Lakialoite LA 24/2023 vp, 19/2024 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 1/2025 vp

Pöytäkirjan liite Lausumaehdotukset 20.5.2025 Liite 3A

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 20.5.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Tiina Elo on edustaja Mai Kivelän kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään.

Keskustelussa edustaja Tiina Elo on edustaja Mai Kivelän kannattamana ehdottanut, että valiokunnan lausumaehdotukset hylätään.

Lisäksi keskustelussa edustaja Tiina Elo on edustaja Mai Kivelän kannattamana tehnyt kolme lausumaehdotusta, jotka on toimitettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 3A)

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 20; poissa 48 (äänestys 7).

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Miapetra Kumpula-Natri (sd) tarkoitti äänestää ”jaa”.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 21/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin LA 24/2023 vp ja 19/2024 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietinnön lausumaehdotuksen 1 hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 19; poissa 50 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietinnön lausumaehdotuksen 2 hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 19; poissa 49 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietinnön lausumaehdotuksen 3 hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 18; poissa 51 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon lausumaehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 51; poissa 48 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon lausumaehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 20; poissa 49 (äänestys 12). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Tiina Elon lausumaehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 51; poissa 48 (äänestys 13). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvät lausumaehdotukset. Asian käsittely päättyi.

4. Välikysymys hallituksen ennätysellisestä velkaantumisesta

Välikysymys VK 3/2025 vp

Välikysymyksen esittäminen

Puhemies Jussi Halla-aho: Välikysymyksen esittämistä varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Edustaja Antti Kaikkonen ja 48 muuta edustajaa ovat tehneet välikysymyksen VK 3/2025 vp hallituksen ennätysellisestä velkaantumisesta. — Välikysymyksen ensimmäisen allekirjoittajan ollessa estyneenä annan puheenvuoron edustaja Lohelle. Olkaa hyvä.

Markus Lohi esitti välikysymyksen.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Työjärjestyksen mukaisesti välikysymys lähetettiin keskustelutta valtioneuvostolle vastattavaksi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 49/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.22 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamiseksi koskee rahoitusvälineiden eli lainan vakuuksien käyttöönottoa rahaston Suomen ohjelmassa.

Suomalaisilla kalatalouden yrityksillä on paljon halua ja potentiaalia kasvaa ja kehittyä, mutta investointien toteuttamista vaikeuttavat yksityisen lainarahoituksen saatavuusongelmat, jotka liittyvät etenkin vakuuksien puutteeseen. Esityksellä mahdollistetaan vakuuksien myöntäminen rahastosta kalatalouden pienten ja keskisuurten yritysten lainoille, joilla rahoitetaan investointeja ja käyttöpääomaa. Tärkeitä kohderyhmiä ovat kasvua tavoittelevat yritykset sekä aloittelevat yritykset. Kalataloudessa alkuinvestoinnit ovat kalliita, mutta niiden vakuusarvo on alhainen. Vesiviljelyssä kalojen kasvattaminen teuraskokoon vie usein 2—3 vuotta, joten käyttöpääomalaianat ovat aloittavalle yritykselle tarpeen.

Rahastosta myönnettävän vakuuden avulla yritysten odotetaan saavan lainaa helpommin sekä paremmilla ehdoilla. Lisäksi vakuuden voi yhdistää rahaston investointiavustuksiin, mikä helpottaa erityisesti pienimpien yritysten investointimahdollisuuksia. Vakuuden määrästä säädetään myöhemmin valtioneuvoston asetuksella.

Kyse on tärkeästä lisäyksestä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston tukivalikoimaan, ja sillä vahvistetaan kalatalouselinkeinon kilpailukykyä. Kotimaisen kalan edistämishjelmassa on asetettu kunnianhimoiset tavoitteet kalan kulutuksen kasvulle sekä kalatalouden yritystoiminnan kehittymiselle. Uusien yrittäjien alalle tulon vauhdittaminen ja kasvuhakuisten kalatalousyritysten tukeminen on keskeistä näiden tavoitteitten saavuttamiseksi. Näin haluamme varmistaa, että suomalaisella kalatalousalalla on hyvät edellytykset uudistua ja menestyä myös tulevaisuudessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

14.25 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa puhemies! Wikisanakirjan mukaan kalajuttu on ”suurennettu kertomus isosta kalasta tai saaliista”. Kalatalouden kannalta hallituksen kirjaukset on todettu hyviksi. Moni hyvä asia vielä odottaa konkreettisia tekoja. Kalatalousalan

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

yleinen näkemys on, että edellisellä eduskuntakaudella tehty kotimaisen kalan edistämishjelma ja vesiviljelystrategia ovat varsin hyvät, mutta päivitystarvetta siellä heidän mielestään löytyy.

Samaan aikaan alan näkemys on, että tavoitteiden toteutuminen eli kalankasvatuksen volyymin nosto tarvitsee uusia tekijöitä — pätee alkutuotannossa laajemminkin. Kuitenkaan tällä hetkellä uusia ympäristölupahakemuksia ei ole niin sanotusti putkessa. Menossa on ainoastaan muutaman vanhan luvan päivitys. Myös kalatalousalueilla on krooninen rahapula, kuten myös vesiviljelyssä, missä luonnonravintokasvatuksen rahoituksen saanti on lähestulkoon ollut mahdotonta. Toivottavasti tämä tuo siihen parannusta.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on ihan kohtuullisen hyvä, mutta keskeinen kysymys on, mistä löydetään kalatalousalalle asetettujen kasvutavoitteiden toteuttajat. Tähän tarvitaan meiltä kaikilta toimenpiteitä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

14.26 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa puhemies! Kala on hyvää ja terveellistä ravintoa, ja meillä Suomessa kokonaisuutena kalaa syödään liian vähän. Kalantuotanto perustuu yhä enemmän vesiviljelyyn, ja vuodesta 2015 lähtien vesiviljely on kokonaisuutena maailmassa tuottanut enemmän ihmisravintoa kuin kalastus. Suomessa syöty kala on useammin ulkomaista kuin kotimaista. 1980-luvun alussa puolet kalasta oli kotimaista, mutta tällä hetkellä tuodun kalan osuus on lähemmäs 80:tä prosenttia. Kotimaassa tuotettu ravinto on tärkeä huoltovarmuuskysymys. Meidän on lisättävä omavaraisuutta myös kalan kohdalla. On myös ympäristön kannalta hyvin tärkeää, että suosimme lähellä tuotettua kotimaista, laadukasta ravintoa.

Tämän hallituksen esityksen tavoitteena tosiaan on, kuten ministeri tuossa hyvin kertoi, helpottaa suomalaisten kalatalouden pienten ja keskisuurten yritysten lainansaantia. Esityksen mukaan kalatalouden yrityksillä on vaikeuksia saada markkinoilta lainarahoitusta erityisesti riittävien vakuuksien puutteen vuoksi. Yritysten lainarahan saannin helpottaminen mahdollistaisi kasvu- ja kehitysinvestoinnit. Olemme tässä salissa paljon puhuneet siitä, että Suomi tarvitsee talouskasvua. Kasvun takana ovat nimenomaan yritykset, jotka luovat työtä, työpaikkoja ja myöskin tuovat tärkeitä veroeuroja. Kotimaisen kalan käytön ja sitä tuottavien yritysten toiminnan edistäminen on tärkeää siis sekä maamme talouden että huoltovarmuuden kannalta.

Myös muilta alkutuotannon aloilta, esimerkiksi maidontuottajilta ja lihakarjankasvattajilta, kuuluu huolestuneita viestejä rahoituksen saamisen vaikeudesta. Vaikuttaa siltä, että tähän ovat ainakin osittain vaikuttaneet myös vääristyneet näkökulmat, joita mediassa esitetään maataloudesta ja ruuantuotannosta. Suomalainen maatalous ei ole ilmastohaitta vaan ilmastoteko. Meidän tulee suosia kotimaista ruokaa, kotimaista kalaa ja lihaa ja niin edelleen ja varmistaa kotimaisen alkutuotannon ja maatalouden toiminta. Tosiasia on, että olemme pulassa, jos meillä ei ole kotimaisia ruuantuottajia. Pitää muistaa, että suomalainen ruoka on puhdasta. Suomessa on puhdas maaperä, puhdas ilma ja puhtaat ja laadukkaat vesivarat.

Kysyn arvoisalta ministeriltä: mitä muita keinoja hallituksella on kotimaisen kalan käytön lisäämiseksi, ja millä tavalla voisimme helpottaa myös muiden alkutuotannon alojen rahoituksen saantia, jotta ala voi hyvin ja jotta voimme turvata kotimaisen ruuan saatavuuden?

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.29 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tänään käsiteltävä hallituksen esitys Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamisesta on hyvä esimerkki siitä, miten lainsäädäntöä kehitetään vastaamaan käytännön tarpeita ja tukemaan tulevaisuuden investointeja. Esityksellä mahdollistetaan uuden rahoitusvälineen käyttöönotto. Sen myötä pienet ja keskisuuret kalatalousalan yritykset voivat saada käyttöönsä vakuuksia, joiden avulla lainan saaminen helpottuu. Tämä on erityisen tärkeää niille yrittäjille, jotka aloittavat toimintaansa ja joilla ei vielä ole esittää vahvoja vakuuksia. Kalatalouden alkuinvestoinnit ovat usein suuria ja takaisinmaksuajat pitkiä, minkä takia on tärkeää turvata niiden ennakoitava ja toimiva rahoitus.

Arvoisa puhemies! Tämä laki tuokin mukanaan ennakoitavuutta. Se antaa selkeät puitteet ja pelisäännöt, joiden pohjalta yritykset ja rahoittajat voivat tehdä päätöksiä. Samalla se vahvistaa suomalaista kalataloutta ja elintarvikeomavaraisuutta. Nämä ovat elintärkeitä myös kokonaisturvallisuutemme kannalta. Esityksessä on nähtävissä vahva yhteistyön henki niin viranomaisten, rahoittajien kuin alan toimijoiden kesken. Uusi rahoitusväline tukee niitä, jotka uskaltavat investoida, työllistää ja kehittää uutta osaamista. Vahvistamalla yrittäjien mahdollisuuksia edistämme koko alan kasvua ja alueellista elinvoimaa. Erityisesti silloin, kun maailmalla on epävarmuutta, meidän on entistä tärkeämpää varmistaa kotimaisen tuotannon jatkuvuus ja kehittyminen. Myös ilmastomme kannalta on parempi suosia kotimaista kalaa, joka tulee läheltä. Tällä esityksellä ei siis vaikuteta vain alan yrittäjiin vaan laajemmin koko yhteiskuntaamme.

Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi hallituksen esitystä. Se rakentaa vahvempaa, vakaampaa, kilpailukykyisempää tulevaisuutta suomalaiselle kalataloudelle. Samalla se antaa yrittäjille luottamusta siihen, että me haluamme olla heidän tukena myös silloin, kun riskit ovat suuria. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

14.32 Jorma Piisinen ps: Arvoisa herra puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annettua lakia siten, että mahdollistetaan tuen myöntäminen Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelmasta 2021—2027 rahoitusvälineiden kautta. Rahoitusvälineillä tarkoitetaan lainoja ja vakuuksia, joista ensi vaiheessa otettaisiin käyttöön vakuudet. Rahoitusvälineiden tavoitteena on helpottaa kalatalouden mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten lainansaantia.

Hallituksen esityksen tavoitteet ovat erinomaiset, ja laki onnistuu pikaisesti voimaan tullessaan piristämään merkittävästi kalatalousalaa.

Ennakkoarvioinnin mukaan alkutuotannon yrityksillä esimerkiksi kalataloudessa rahoituksen saatavuusongelmat liittyvät etenkin vakuuksien puutteeseen. Haasteena on erityisesti vakuuden arvon määrittäminen uusien yrittäjien kohdalla. Kalastuksen ja vesiviljelyn alkuinvestoinnit ovat kalliita, mutta niiden vakuusarvo ei ole korkea, koska investointien myyminen on pankeille haastavaa. Aloittavien yritysten lainantarve on siis investointien vuoksi suuri, mutta vakuuksien puute vaikeuttaa lainansaantia. Lisäksi erityisesti vesiviljelyssä tuotannon käynnistäminen on hidasta ja kalojen kasvattaminen teuraskokoon vie

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

usein kaksi—kolme vuotta. Alkuvaiheeseen tarvitaan siis käyttöpääomaa, ja siihenkin lainarahoitus on usein tarpeen.

Rahaston Suomen ohjelmassa keskeisiksi käyttökohteiksi on tunnistettu aloittavien yritysten lainansaannin tukeminen erityisesti kalastuksessa sekä kalatalouden yritysten kestäväan kasvuun ja uudistamiseen liittyvät investoinnit. Rahaston kautta saadun vakuuden tulisi parantaa rahoituksen ehtoja esimerkiksi alhaisemman koron, pienemmän takaisinmaksuajan tai alhaisempien vakuusvaatimusten kautta.

Arvoisa herra puhemies! Lausuntopalaute on ollut pääosin positiivista, mutta nostan esille Suomen sisävesiammattikalastajien liiton, joka kannatti esitystä mutta esitti, että vakuuden määrän tulisi olla korkeampi. Vakuuden määrästä säädetään myöhemmin valtioneuvoston asetuksella. Esityksen mukana olleessa asetustekstissä vakuuden ylärajaksi esitetään 50:tä prosenttia ja 70:tä prosenttia, kuitenkin enintään 500 000:ta.

Arvoisa herra puhemies! Kun tiedämme, että investoinnit ovat usein hintavia, ja olemme nyt tiedostaneet kalatalousalan tuen tarpeen, olisi paikallaan vielä miettiä vakuuden ylärajaa asetuksenantovaiheessa. Vähintään tulee seurata vakuushakemuksista hankkeiden kokonaisinvestointilaskelmia ja tarvittaessa muuttaa asetusta myöhemmin. Hyvää asiaa ei pidä nyt laimentaa liian varovaisella vakuuspolitiikalla, jos se käytännössä johtaisi lainan saamatta jäämiseen ja hankkeiden peruuntumiseen.

Suomi tarvitsee investointeja, ja mikäpä olisi parempi kohde kuin sijoittaa terveelliseen, omassa maassa tuotettuun ja jalostettuun lähiruokaan. Kalanviljelyn, kalastamisen ja kalansyönnin lisäämisellä voimme parantaa myös kansanterveyttä. Kalasta saamme terveellisiä omega-3-rasvahappoja, jotka ovat hyväksi sydän- ja verisuonitautien ennaltaehkäisemisessä. Lisäksi kalasta saamme D-vitamiinia, joka puolestaan vahvistaa luustoa.

Arvoisa puhemies! Esitys on hyvä, tarpeellinen ja kannatettava — kiitos ministerille sen tuomisesta eduskuntaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

14.37 Juho Eerola ps: Arvoisa herra puhemies! Suomeen tuodaan kalaa ihan liian paljon ulkomailta, melkein 80 prosenttia, kuten tuossa taisi olla edustaja Aittakumpu, joka näin totesi. Meillä kuitenkin olisi tässä asiassa mahdollista olla omavaraisia, ja se olisi kansantaloutta, huoltovarmuutta ja myös ympäristöä vahvistava seikka, ja terveyttäkin, kuten edustaja Piisinen tuossa monipuolisesti luutteli, mitä kaikkia terveyshyötyjä kalan syömisestä on.

Kalatalouden mikro- ja pk-yritykset ovat olleet pitkään haasteellisissa rahoitusasemassa, koska investoinnit ovat olleet suuria mutta vakuusarvot matalia. On tärkeää, että tämä lakiesitys, minkä ministeri Essayah juuri esitteli, tuo käytännön helpotusta erityisesti aloitteleville kalastajille ja vesiviljelytoimijoille, jotka ovat avainasemassa tämän elinkeinon uudistamisessa.

Pidän oikein tärkeänä sitä, että kohtuuhintaisen rahoituksen saanti mahdollistetaan ja tämä rahoitusväline otetaan ripeästi käyttöön. Haluan kuitenkin nostaa esiin, että tässä esityksessä ei ole korkotukielementtejä, vaikka erityisesti nousevien korkojen aikana tällainen tukimuoto voisi ehkä tasapainottaa näitä riskejä. Siltikin tämä on askel oikeaan suuntaan, ja kalatalous ei voi uudistua ilman pääsyä pääomaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

14.38 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä on tietenkin tärkeä lisäys kalatalouden kilpailukyvyyn eteen, ja kiitän lämpimästi ministeriä, että tämä tuotiin eduskuntaan. Kotimaisen kalan markkinat ovat kesken, ja niitä tulee voimakkaasti lisätä. Kotimainen kala on nimittäin terveellinen valinta, ja ilmastokin kiittää siinä samalla. Olemme tällä hetkellä kuitenkin tuontikalan varassa, niin kuin keskustelusta on käynyt ilmi, ja ajattelen, että tavoitteena on ilman muuta omavarainen ruoka myös kalan osalta.

Tämä laki parantaa kalatalouden alkuinvestointien tekemistä. Ne ovat kalliita, minkä vuoksi tämä alkupääoman tuki on tervetullut. Nyt niitä alkupääoman tukia lisätään nimenomaan lisäämällä lainan saantia. Oleellinen kysymys kuitenkin liittyy siihen, mistä löydämme yrittäjät. Uusien yrittäjien alalle tulon vauhdittaminen on kriittistä, ja itsekin olen niitä tuolla Asikkalassa, kotikunnassani, etsinyt kahden järven välissä. Aikanaan meillä oli paljon kalatalouden yrittäjiä, mutta niiden määrä on vähentynyt huomattavasti, ja uusia alalle tulijoita on ollut vaikea löytää. Ympäristölupia ei ole haettu, mikä kertoo siitä, että investointeja ei ole juuri liikkeellä. Apua siis todella tarvitaan.

Saimme viime hallituskaudella valmiiksi sekä kotimaisen kalan edistämishojelman että vesiviljelystrategian. Näiden avulla tavoitteena oli kalatalouden kolminkertaistaminen Suomessa. Tästä kiittäisi tietenkin tämä omavaraisuus, huoltovarmuus, kauppatase ja työllisyyskin samalla. Ajattelen, että ne ovat riittäviä perusteita päivittää lainsäädäntö kuntoon. Arvoisa ministeri, mitä lainsäädäntömuutoksia hallitus valmistelee kalankasvatusta koskevan sääntelyn keventämiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.40 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että näitä rahoitusinstrumentteja saadaan, ja nimenomaan Euroopan unionin tukirahastojen kautta ja niiden järjestelmien kautta. Olisi hyvä, että kotimaista kalaa syötäisiin enemmän. Se on terveellistä ruokaa, ja ennen kaikkea se, minkä me teemme täällä itse ja siten tuemme suomalaista ruokapöytää, vähentää kalan tuontia Suomeen ja samalla hieman parantaa kansantaloutemme tilaa.

Todellinen ongelma näissä vesiviljelyissä on ympäristölupien saanti. Muistamani mukaan nykyisen järjestelmän mukaan 12 vuoden lupia saa, mutta siinä on sitten se ongelma, että ne luvat ovat sellaisia, että hakuaika on pitkä ja vaikea ja sen luvan hakeminen maksaa yrittäjälle, ja moni yrittäjä ei lähde edes sille tielle, että ajattelisi tällaisen vaikka nyt merenrannalla olevan kalanviljelylaitoksen perustamista, koska se on niin turkasen vaikeaksi tehty ja vaatii paljon rahaa, ja sitten saako luvan. Harvalla yrittäjällä on varaa niin paljon, että hän lähtisi isoja rahoja sijoittamaan epävarman päälle, saako hän koskaan sitä yrityksen ympäristölupaa ja näin ollen pystyykö hän sitä työtään tekemään. Tähän pitää saada pitkäjänteisyyttä, luvat pitemmiksi ja myös sitten valvonta sillä keinoin, että pystytään toki näitä haittoja valvomaan, mutta ainahan kun jossakin tehdään jotakin, tulee pieniä päästöjä. Pitää muistaa sekin yhteinen vastuu maapallostamme, että me emme voi loputtomiin vetää asioita tiukille, koska sehän johtaa sitten siihen, niin kuin on jo johtanut monella toimialalla, että se toimiala poistuu Suomesta ja menee jonnekin maihin, joissa ei näitä sääntöjä ollenkaan ole. Meidän on kannettava myös tämä globaali vastuu.

Toivon, että ministeri tietoisena tästä ongelmasta toimii kalankasvattajien hyväksi niin, että saamme yhä enemmän kotimaista kalaa ruokapöytiin, viljeltynä ja ennen kaikkea kotimaista sisävesikalaa. Meillä on valtavat määrät vesistöjä, kymmeniätuhansia järviä, jokia

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

ja lampia, jotka ovat valtava ruuanlähde meille kaikille. Meidän pitää helpottaa kalastamista kotimaisissa vesissä. Kun jollakin isolla järvellä ajelee kesällä veneellä, niin kyllä siellä ne kalastajat ovat niin harvassa, että jos meinaa kalastajan kanssa kolarin ajaa, niin sitä pitää muuten päivä etsiä ennen kuin se onnistuu.

Elikkä toivon, arvoisa ministeri, että poistetaan näitä turhia byrokratioita ja kannustetaan ihmisiä kalastamaan. Esitän vaihtoehtona vaikka sitä, että jokainen suomalainen saisi pitää yhtä katiskaa vedessä laittamalla sinne oman nimensä, että tämä on minun katiskani, ja sitten yksi verkko sovittuun järveen, ja sillä sipuli. Saataisiin kalaa kotimaisiin pöytiin. Se on erittäin terveellistä. Se on parasta suomalaisten terveyttä, kun syö kalaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

14.43 Sara Seppänen ps: Arvoisa herra puhemies! Kaikki toimenpiteet, millä me edistämme kotimaista ruuantuotantoa, ovat erittäin tervetulleita. Kiitos ministeri Essayahille, että olette tunnistanee tämän ongelman ja tarttuneet siihen. Ratkaisuna on nimenomaan se, että saadaan tätä pienten, keskisuurten ja mikroyritysten rahoitusta nyt paremmalle tolalle ja sitä kautta kotimaista kalanviljelyä edistettyä.

Omassa kotikaupungissani selvittelin kouluruokien alkuperää, ja kävi ilmi, että siellä tarjoillaan virolaista viljeltyä kassilohta. Uskon, että aika monessa Suomen kunnassa on nimenomaan niin, että siellä valitaan se edullisin vaihtoehto, norjalainen kasvatettu lohi tai tällainen virolainen vaihtoehto. Eli toivon, että myös tulevaisuudessa näissä kuntien ja hyvinvointialueiden hankinnoissa nähdään enemmän tätä kotimaista raaka-ainetta.

Toivottavasti tällä rahoitusvälineellä voidaan nyt auttaa sitten nimenomaan näitä uusia yrittäjiä ja ehkä myöskin sukupolvenvaihdoksia näissä yrityksissä, nimittäin meidän kalastajakunta, ammattikalastajat, alkaa olla aika ikääntynyttä, ja nuoria on hyvin vaikea saada sinne alalle sitten jatkamaan.

Lisäksi haluan ministeriä muistuttaa, että teillä on huomenna valtioneuvostossa käsitellyssä merikalastus, lohen osalta nämä kiintiöt. Meillä on Suomen vapaa lohijoki, Tornionjoki, hätää kärsimässä: lohta ei nouse tarpeeksi. Kaksi kesää on jo nähty tämän kannan heikkenemistä, ja nyt olisi tärkeää, että Suomi varmistaa sen, että merikalastuksella ei ylikalasteta lohta, niin että sinne kutujokeen eli Tornionjokeen pääsee tarpeeksi nousemaan sitten lohia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

14.45 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Seppänen nosti tärkeän asian esille eli nämä julkiset hankinnat, ja niiden vipuvoima nostaa aloja. Ajattelen, että kalatalouden osalta se on varmasti suuri mahdollisuus, johon myös voisi olla tehtävissä valtiollisia toimia.

Tässä esityksessä helpotetaan nyt nimenomaan lainansaantia, mutta voisiko olla nähtävissä sellaista, että hallitus tukisi myös ihan investointitukimuodoilla — ei takaisin maksettavilla vaan investointituella — tätä alan elvyttämistä? Nimittäin kalatalouden yrittäjät ovat käyneet niin vähiin, että näitä investointeja on vaikea polkaista käyntiin. Tällainen investointituki voisi olla esimerkiksi yhdessä kuntien kanssa sikäli, että kunnat yrittävät myös vivuttaa ja tukea näissä hankkeissa. Ne vaativat usein myös maa-alaa, eli ne vaativat

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

tätä voimakasta sidosta sinne kotikuntaan tai rannoille, ja ajattelen, että tässä voisi olla yhteistyön paikkoja.

Sitten haluan nostaa esiin vielä huoleni kalatalouden koulutuksesta, joka liittyy vahvasti tänään keskusteltuun aiheeseen kalatalouden yrittäjien löytämiseksi. Ajattelen, että koulutus on valunut aivan liian harvojen oppilaitosten varaan ammatillisen koulutuksen osalta, ja ehkä siinä voisimme myös nähdä potentiaalia, puhumattakaan tuotekehityksestä, jatkojalostuksesta, jota Suomessa koulutamme mutta aika vähän. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Essayah, neljä minuuttia, olkaa hyvä. [Sari Essayah: Paljonko?] — Neljä minuuttia.

14.47 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajille hyvistä huomioista ja muutamista kysymyksistä.

Täällä ainakin edustajat Kallio, Kemppi ja Seppänen nostivat esille tulevaisuuden kalalalla. Täytyy sanoa, että tämä koulutus on tietenkin siinä ytimessä, ja olen opetusministerin kanssa käynyt tästä keskustelua. Tärkeää on saada nuorille näkymä siitä, että jos he tulevat vaikkapa ammatillisen koulutuksen tai ehkä oppisopimuksen kautta alalle, niin sitten jos kiinnostusta riittää ja halutaan opiskella pidemmälle, niin pitää olla väylä ihan sieltä ammattikorkeasta myöskin sitten yliopistotason opintoihin. Tässä varmasti meillä alalla on tehtävää. Meillä ei tällä hetkellä ole tarpeeksi niitä koulutuspaikkoja, mutta täytyy sanoa, että on vähän niin kuin muna—kana-ilmiö, että ei ole ehkä niitä hakijoitakaan niin paljoa. Mutta totta kai silloin, jos sitä näkymää ei ole, sitten niitä nuoria alalle kiinnostuneita tuloja myöskin on vähemmän.

Yleisesti voisi sanoa, niin kuin täällä muun muassa edustaja Aittakumpu ja myöskin edustajat Hänninen ja Piisinen nostivat esille, että kala on meille tärkeä myöskin huoltovarmuuden, omavaraisuuden kannalta. Se on tärkeä valkuaisen lähde, proteiinin lähde, ja siinä mielessä tämä on myöskin sellainen asia, mikä meidän tulee tässä huomioida.

Sitten täällä kysyttiin, mitä tehdään julkisten hankintojen eteen. No, juuri puoliväliriihessä hallitushan kirjasi, että me haluamme ihan omistajaohjauksen kautta lisätä julkisissa hankinnoissa kotimaisten elintarvikkeitten käyttöä. Esimerkiksi vaikkapa Leijona Catering tai vastaavat suuret hankkijat: kuulin, että siellä kotimaisuusaste on noin 80 prosenttia hankinnoista, niin että parannettavaa sielläkin vielä riittää, puhumattakaan sitten, kun katsotaan kuntia tai näitä hyvinvointialueita. Tässä salissa on paljon päättäjiä, jotka istuvat niissä pöydissä — muistetaan se hankintastrategia ja sinne nämä kriteerit sellaisina, että sitä kautta voidaan edistää sitten kotimaisen kalan kulutusta.

Sitten edustaja Kemppi kysyi näistä investointituista. Niissä varmastikin tullaan myöskin valtiontukisäännösten kanssa rajanvetoon, niin että tässä tietysti ollaan siinä mielessä herkällä paikalla. Rahoituksesta ehkä yleisestikin, ei ainoastaan tämän alan rahoituksesta, että ylipäättänsä alkutuotannon rahoitushaasteet tiedetään. Tässä on viimeisimmäksi eilen ollut pankkien kanssa keskustelua aiheesta, ja sieltä on myöskin tullut esitystä, millä tavalla nyt tässä tilanteessa voidaan lähteä meidän alkutuotantoalojen rahoitushaasteisiin vastaamista selvittämään. Myöskin tästä oli puoliväliriihessä kirjaus, eli ylipäättänsä pk-yritysten, mikroyritysten rahoitus, ja siihen liittyvät myöskin sitten alkutuotantoalat, että selvitetään ne kapeikot, mitkä tällä hetkellä siellä vaivaavat.

Sitten edustaja Hoskoselle sääntelystä: Kyllä, varmasti haluamme purkaa sääntelyä. Nämä ympäristöluvut ovat erityisesti vielä tuolla ympäristöministeriön puolella, mutta läh-

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

tökohtaisesti kaikesta ylimääräisestä byrokratiasta pyrimme eroon. Mutta ehkä ihan näin radikaaliin esitykseen, mitä hän sanoi, että jokaisella olisi mahdollisuus siihen omaan kätiskaan tai verkkoon jollakin alueella: Kalastusoikeuksissa kuitenkin puhutaan myöskin sitten omaisuudensuojasta, ja tiedämme, että erityisesti vielä siellä Pohjois-Suomessa näihin liittyy aika paljonkin monenlaista rajanvetoa. Sen takia ei aivan näin yksiselitteisesti voi sanoa, että pistetään jokainen oma merta sinne järveen, vaan kyllä siihen tarvitaan sitten myöskin sääntelyä siltä osin.

Voi sanoa, että kaiken kaikkiaan tämä esitys pyrkii juuri tähän, että me pystyisimme näitä aloittelevia yrityksiä auttamaan ja kaiken kaikkiaan saamaan vauhtia tähän suomalaiseseen vesiviljelyyn, jossa uskon, että on vielä paljon enemmän potentiaalia kuin mitä tällä hetkellä meillä on käytössä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 11 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 47/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohden jälkeen. — Oikeusministeri Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.52 **Oikeusministeri Leena Meri** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Esityksen mukaan rikoslain 11 lukuun lisättäisiin vakavan kansainvälisen rikoksen, kuten holokaustin, kiistämistä koskeva rangaistussäännös. Tällaisesta rikoksesta voitaisiin esityksen mukaan tuomita sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta. Ehdotettu laki perustuu Euroopan unionin neuvoston rasismin ja muukalaisvihan torjumista koskevaan puittepäätökseen ja sitä koskevaan Euroopan komission Suomea kohtaan aloittamaan rikkomusmenettelyyn. Esityksellä pantaisiin täytäntöön valtioneuvoston eduskunnalle antamassa tiedonannossa yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämistä suomalaisessa yhteiskunnassa oleva kirjaus holokaustin kieltämisen kriminalisoinnista.

Tuo EU:n puitepäätös on vuodelta 2008, ja se edellyttää, että muun muassa holokaustin kiistäminen säädetään kansallisessa lainsäädännössä rangaistavaksi. Suomessa on kylläkin tähänkin asti voinut olla holokaustin kiistäminen rangaistavaa kiihottamisena kansanryhmää vastaan. Lakiesityksellä kuitenkin selkeytetään lainsäädäntöä, jotta se vastaisi komission käynnistämän puitepäätöksen rikkomusmenettelyn vaatimuksiin nykyistä selvemmin.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Nyt ehdotetulla säädöksellä ei tarkoiteta rajoittaa vapautta keskustella asiallisesti yhteiskunnallisesti merkityksellisistä asioista tai historiallisista tapahtumista taikka niiden tulokinnasta tai oikeudellisesta arvioinnista erilaisissa yhteyksissä, kuten tieteellisessä, taiteellisessa, journalistisessa ja muussakin keskustelussa. Holokaustista ja muistakin säännöksissä tarkoitetuista vakavista kansainvälisistä rikoksista on voitava keskustella myös tieteellisesti ilman pelkoa syytteeseen joutumisesta. Puolusteluna tai vakavana vähättelynä rangaistavaa ei ole esimerkiksi joukkotuhontarikoksiin tai muihin momentissa mainittuihin tekoihin johtaneiden syiden tai niitä koskevien tuomioistuinratkaisujen asiallinen julkinen analysointi tai kritisointi. Rangaistussäännöstä onkin tarkoitus tulkita sananvapautta koskevat ja muut perus- ja ihmisoikeussäännöt huomioon ottaen — näitä on tuotu hallituksen esityksessä esille. Toki tuomioistuin aina viime kädessä tulkitsee lainsäädäntöä.

Edellä sanottu koskee myös poliittista keskustelua. Oikeusprosesseja, joissa tutkitaan epäiltyjä vakavia kansainvälisiä rikoksia ja niiden lopputulemia, olisi jatkossakin sallittua käsitellä asiallisessa päivänpoliittisessa keskustelussa. Tämä todetaan erikseen hallituksen esityksessä.

Uuden tunnusmerkistön rangaistavuuden ala on pyritty muotoilemaan mahdollisimman täsmälliseksi ja selkeäksi.

Ensinnäkin, rangaistavuus edellyttäisi julkisesti tehtyä ilmausta, jossa kielletään tai puolustellaan tai vakavasti vähätellään säännöksessä mainittuja tekoja. Julkisuus tarkoittaa, että tekijän tarkoittama viesti, mielipiteenilmaus tai muu sellainen leviää suurehkon joukon saataville. Esimerkiksi muutaman henkilön kesken tapahtuva suljettu viestintä ei lähtökohtaisesti olisi tällaista julkista viestin levittämistä.

Toiseksi, rangaistavaa on ainoastaan tunnustettujen kansainvälisten tuomioistuinten, kuten ICC:n, lainvoimaisesti toteamien vakavien kansainvälisten rikosten kieltäminen, puolustelu tai vakava vähättely.

Kolmanneksi, rangaistavuus edellyttää, että teko on tehty tavalla, joka on omiaan yllyttämään vihaan tai väkivaltaan kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevassa säännöksessä tarkoitettua ryhmää tai sen jäsentä kohtaan. Teon tulee olla tällaisiin seikkoihin perustuen rasistisesti motivoitunut. Tämä tunnusmerkki ilmaisee osaltaan teon rasistista tai muukalaisvihamielistä luonnetta. Sen sijaan rangaistavaa ei olisi virheellisen tiedon levittäminen, jos se ei olisi omiaan yllyttämään väkivaltaan tai vihaan. Lisäksi rangaistavalta teolta edellytetään, että se on omiaan häiritsemään yleistä järjestystä. Yleistä järjestystä vastaan tehdyille rikoksille on tällaisessa rikostyyppissä ominaista, että ne aiheuttavat yleensä pahennusta, mielipahaa tai ärtymystä siinä määrin, että viranomaisten edellytetään puuttuvan näihin.

Kuten alussa totesin, tällä lakiesityksellä vastataan komission Suomea vastaan nostamaan rikkomusmenettelyyn. Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, koska kyseessä olevat teot ovat pääosin jo nykyään suurimmaksi osaksi rangaistavuuden piirissä. Esityksen tavoitteena on selkeyttää lainsäädäntöä ja saattaa kansallinen rikoslaki tältä osin vastaamaan EU:n puitepääöstä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

14.57 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Toisen maailmansodan aikana natsi-Saksa liittolaisineen murhasi, kidutti ja nälännytti kuoliaaksi kuusi miljoonaa juutalaista. Heitä pakkokuljetettiin keskitysleireille ja siellä huijattiin, että kyseessä on vain suihku, kun he

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

jonottivat kaasukammioihin, joissa heidät myrkytettiin kuoliaiksi — vain sen vuoksi, että he olivat juutalaisia.

Tätä kutsutaan holokaustiksi, ja se on paitsi lähihistoriamme järkyttävin tapahtuma myös yksi parhaiten dokumentoiduista kansanmurhista. On täysin käsittämätön tosiasia, että se on tapahtunut kaikessa kauheudessaan. Siksi on erittäin tärkeää, että sitä ei mistään syystä pyyhitä pois historiasta eikä vähätellä tai unohdeta koskaan. Juuri tämän vuoksi hallitus on jo aiemmin muuttanut 27.1. vietettävän vainojen uhrien muistopäivän nimen holokaustin uhrien muistopäiväksi kansainvälisen käytännön mukaisesti.

Nyt siis rikoslakia selkiytetään sen osalta, että holokaustin kieltäminen on yksiselitteisesti tuomittava teko. Holokaustin kieltäminen on osa antisemitismia eli juutalaisvastaisuutta. Se lisää vihaa ja rasismia ja on oikeusmurha uhreja ja heidän jälkeläisiään kohtaan. Sille voi olla ideologinen tai poliittinen motiivi.

Esimerkiksi islamistisen Iranin entinen presidentti on kutsunut holokaustia myyiksi. Yleisestikin islam suhtautuu juutalaisiin vihamielisesti. Koraani nimittää juutalaisia muun muassa apinoiksi ja sioiksi. Sekä juutalaisia että kristittyjä kutsutaan ”kurjimmiksi luoduista”. Iso osa arabimaista ei ole minkäänlaisissa väleissä Israelin kanssa. Muun muassa Ranskassa, Saksassa ja Belgiassa on viime vuosina nähty islamistisessa tarkoituksessa tehtyjä hyökkäyksiä synagogiin.

Arvoisa puhemies! Holokausti on hirvittävä osa Euroopan historiaa. Vastaavaa ei saa antaa tapahtua enää koskaan. Siksi on hyvä huomioida myös lainsäädännössä ja käytännön tasolla, että holokaustia ei tule unohtaa, kieltää tai vähätellä missään ideologisesta, uskonnollisesta, poliittisesta tai rasistisesta syystä.

Arvoisa puhemies! Tähän nimenomaiseen lakimuutokseen sisältyy kuitenkin toinen aspekti, sananvapauden näkökulma, jonka ongelmallisuuden tulen vielä tulevaisuudessa puheenvuoroissani tuomaan esille. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keskisarja, olkaa hyvä.

15.01 Teemu Keskisarja ps: Arvoisa puhemies! Olen edustaja Garedewin ja kaikkien seuraavienkin puhujien kanssa täsmälleen samaa mieltä holokaustin perkeleellisyydestä, mutta kiistan Suomen syyllisyyden holokaustiin. Kiistan osallisuudenkin. Suomi luovutti natsi-Saksaan kahdeksan juutalaista ulkomaan kansalaista. Paha teko, mutta pieni määrä.

EU-lähtöinen lakiesitys ei huomioi kansallista lukua kahdeksan. Esille tunkee eurooppalainen kauheus: kuusi miljoonaa murhaa. Samalla hälvenee oma ylpeydenaihe. Suomi ei todellakaan tappanut mitään vähemmistöään, eikä juuri vainonnutkaan.

Toinen sotahistorian muistutus: suomalaiset itse hädin tuskin pelastautuivat totaaliselta joukkotuhonnalta ja kansanmurhalta. Lakiesitys mainitsee 27 kertaa Saksan ja kuudesti natsit. Neuvostoliitosta mainintoja on nolla. Myös sana ”kommunismi” puuttuu tykkäystä. Epäsuhta ei ole ministerin vika eikä lainvalmistelijoiden vika. Se kumpuilee kaukaa menneisyydestä, toisen maailmansodan lopputuloksesta ja konferenssien ja julistuksien pakollisista kompromisseista.

Kylmän sodan tilanne mahdollisti natsien tuomitsemisen oikein, mutta genosiidin kansainvälisistä määritelmistä oli 1900-luvun jälkipuolella valitettavasti pakko unohtaa holo-domor, gulag, Katyn, Turkin armenialaiset, Kiinan kulttuurivallankumous taikka suomalaiset murhatut, jotka lepäävät joukkohaudoissa esimerkiksi Sandarmohissa.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Nyt tämä on helppo sanoa: sekä Hitleriin että Staliniin verrattuna piru ja Beelzebub olivat hyviä jätkiä. Suomen eduskunta ei tässä salissa vuonna 1943 voinut muodostaa sellaista kantaa, että saakutin sakemannit, jollette sulje Auschwitzia, niin me avaamme puna-armeijalle Rukajärven tien.

Suomea uhkasi talvisodassa, välirauhan pinteessä ja jatkosodan päätteeksi puhdistus isolla P:llä. Turvallisuuspalvelu NKVD:n turvallisia niskalaukauksia, ei rintaan ja naamaan niin kuin punikit ja lahtarit toisiaan vaan niskaan. Satojatuhansia vainajia toteutumattomassa Suomen historiassa, jos arvioimme Itä-Euroopan toteutuneen kansanmurha-historian perusteella. Ensimmäiseksi tietenkin suojeluskuntalaisten likvidointi, sitten kulaikit, isännät ja emännät, joilla oli kymmenen peltotehtaaria, kolme lehmää sekä työvoimana renki ja piika kuin kapitalisteilla. Teloitus tai karkotus Kazakstanin aroille. Erityisen huolellisesti piti puhdistettaman Suomen älymystö. Monttuun niin professorit kuin kansakoulun opettajattaretkin.

Arvoisa puhemies, tietäväiset kollegat! Tuskin kukaan meistä kiistää sitä, että Neuvostoliiton ja Kiinan rikokset ihmisyyttä vastaan olivat massamurhaavampia ja pitkälisempiä kuin natsi-Saksan. Ja jos kiistääkin, harha ei parane kriminalisoinnilla vaan lukemalla paperikirjoja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.06 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Maailma on täynnä julmuutta. Holokausti on ihmiskunnan historian synkimpiä hetkiä. Se muistuttaa meitä siitä, kuinka pitkälle viha, välinpitämättömyys ja valehtelu voivat johtaa. Siksi tänään käsiteltävä esitys rikoslain täydentämisestä on erityisen tärkeä.

Esityksessä ehdotetaan rikoslain 11 lukuun lisättäväksi säännös, joka kriminalisoi vakavien kansainvälisten rikosten kieltämisen, puolustelun ja vakavan vähättelyn silloin, kun se yllyttää vihaan tai väkivaltaan tai häiritsee yleistä järjestystä. Tällä muutoksella parannetaan turvallisuutta ja yhteiskuntarauhaa. Vihapuhe ei saa jäädä vastauksettomaksi silloin, kun se uhkaa ihmisarvoa ja demokratiaa.

Arvoisa puhemies! On tärkeää painottaa, ettei esitys ole uhka sananvapaudelle. Historiallisia tapahtumia ja niiden taustoja voidaan ja pitääkin voida tutkia ja kritisoida ja niistä keskustella. Esitys on siksi tarkkarajainen. Rangaistavaksi tulisi vain selkeä ja julkinen kiistäminen tavalla, joka yllyttää vihaan ja vaarantaa järjestystä. Vilpittömästä tietämättömyydestä ei täyttyisi rikoksen tunnusmerkistöä. Samalla tämä esitys tuo Suomen lainsäädännön sille tasolle, jota kansainväliset ihmisoikeussopimukset ja Euroopan unioni meiltä edellyttävät. Suomi on saanut asiasta huomautuksia, ja nyt tämä hallitus on tarttunut puutteeseen vastuullisesti ja oikea-aikaisesti.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on osa laajempaa rasismia vastaan työä. Emme voi antaa tilaa ideologioille, jotka pyrkivät mitätöimään toisten ihmisarvoa. Holokaustin uhrit ansaitsevat muistonsa suojelemisen. On meidän velvollisuutemme varmistaa, että mitään vastaavaa ei koskaan enää tapahdu. Kansalaisten on voitava elää turvallista arkea. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman on poissa. — Edustaja Räsänen, Päivi, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

15.09 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys on kulkenut työnimellä ”holokaustin kieltämisen kriminalisointi”, ja holokaustillahan tarkoitetaan Saksan natsi-hallinnon toisen maailmansodan aikana toimeenpanemaa systemaattista, ennen muuta juutalaisten joukkotuhontaa, jossa todellakin kuusi miljoonaa juutalaista ja muita vähemmistöihin kuuluneita, esimerkiksi romaneja, sai surmansa. Kuten täällä tuli jo aiemmin esiin, Suomesta luovutettiin Saksaan kahdeksan juutalaista, jotka menehtyivät holokaustissa. No, on selvää, että holokaustin todisteet ovat sataprosenttisesti pitäviä. Siksi on tärkeää puhua holokaustista myös tänään ja opettaa siitä myös tuleville sukupolville, jotta tätä ei enää koskaan tapahtuisi.

Tämä lakiesitys on kuitenkin huomattavasti laajempi kuin vain holokaustiin liittyvä, ja lain oleellinen sisältö on hyvin tiiviisti pykälässä, jossa todetaan, että ”joka julkisesti kieltää, puolustelee tai vakavasti vähättelee tunnustetun kansainvälisen tuomioistuimen lainvoimaisella ratkaisulla toteamaa joukkotuhontaa, rikosta ihmisyyttä vastaan, hyökkäysrikosta tai sotarikosta tavalla, joka on omiaan yllyttämään väkivaltaan tai vihaan 10 §:ssä tarkoitettua ryhmää tai sen jäsentä kohtaan ja häiritsemään yleistä järjestystä, on tuomittava sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi”.

Ymmärrän erittäin hyvin tämän lakiesityksen hyvän tarkoituksen ja ymmärrän myös sen paineen, joka on tämän esityksen kansalliseen lainsäädäntöön tuomisen takana, eli Euroopan komission Suomea vastaan aloittama rikkomusmenettely, joka on ollut ministerin niskassa, enkä millään tavoin moiti oikeusministeriä. Hän on varmasti tämän kanssa tehnyt parhaansa. Mutta itse pidän kyllä lähtökohtaisesti ongelmallisena sitä, että joko tyhmyyttä, tietämättömyyttä tai sitten erityisesti, kuten tässä esityksessä puhutaan, tahallista faktojen kieltämistä ryhdytään ratkaisemaan sananvapauden rajoituksin. Holokaustin tai Stalinin vainojen tai Mao Zedongin vainojen vähättely on tyhmää, se on moraalitonta, se on järjetöntä, ja se voi olla myös vahingollista, mutta ajattelen, että tehokkainta näitä vastaan on toimia oikeaa tietoa jakamalla, julkisella keskustelulla ja debatoinnilla.

Erityisen ongelmallista on se, että myös kansainväliset tuomioistuimet voivat olla poliittisille tai ideologisille vaikutteille alttiita. Esimerkiksi ajankohtaisessa Gazan konfliktissa Israelia nyt hyvin yleisesti syytetään, siis esitetään syytöksiä ja epäilyjä kansanmurhasta, mitä ei tosiasiallisesti ole todettu, ja päinvastoin ääri-islamistinen, jihadistinen Hamas oman peruskirjansa mukaan pyrkii tuhoamaan Israelin ja tappamaan juutalaiset — siellä peruskirjassa puhutaan ihan juutalaisten tappamisesta, aivan holokaustin hengessä. Voisiko myöhemmin käydä niin, että politisoitunut kansainvälinen tuomioistuin tuomitsisi Israelin teoista, joista tosiasiassa Hamas olisi vastuussa, ja Israelin toimien puolustajat joutuisivat käräjille tai syytetyiksi jopa takautuvasti tämän lain perusteella?

Ymmärrän, että rikostuomion kynnys tässä on pyritty asettamaan mahdollisimman korkealle, ja ministeri Meren luettelemat reunaehdot perusteluissa ovat tärkeitä ja hyviä. Mutta on huomattava, että etenkin sananvapauskiistoissa pelkät rikosepäilyt, ihan rikosilmoitukset, syytteet ja oikeusprosessit toimivat itse asiassa jo rangaistuksina, ja niillä on merkittävä yleinen hiljennysvaikutus, vaikka lopullista tuomiota ei tulisikaan.

Arvoisa puhemies! Olen omalla kohdallani ollut kohta kuuden vuoden ajan oikeusprosessissa, jossa minua on syytetty kiihottamisesta kansanryhmää vastaan ja joka lähti liikkeelle yhdestä tviitistä, jossa oli kuva raamatunlauseesta ja siihen yhdistetty kysymys kirkon johdolle. Lisäksi minua edelleen syytetään kirjasta, jonka kirjoitin jo vuonna 2004, siis useita vuosia ennen kuin sitä koskeva lainsäädäntö oli laadittu, eli tämä kiihottaminen kansanryhmää vastaan ja siellä nämä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt. Käräjäoikeus ja ho-

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

vioikeus ovat antaneet vapauttavat päätökset, mutta syyttäjän sisukkaan toiminnan ansios-
ta tätä edelleen tutkitaan korkeimmassa oikeudessa, mistä odotan minä tahansa päivänä rat-
kaisua. Tämä laki oli käsiteltävänä eduskunnassa silloinkin juuri EU:n komission painees-
sa vuonna 2010 oikeusministeri Tuija Braxin tuomana. Se hyväksyttiin eduskunnassa yk-
simielisesti, eikä sitä edes tutkittu perustuslakivaliokunnassa, mikä on jälkikäteen ajatel-
len häpeällistä. Se tapahtui siinä vaalien taitteessa, ja luulen, että vaalikiireissä eduskunta
ei riittävän hyvin asiaan paneutunut, eli siitä ei siis äänestetty. En olisi itse voinut kuvitella,
että joudun tähän oikeusprosessiin sellaisen vakaumuksen vuoksi, joka minulla on ollut
koko aikuisikäni.

Arvoisa puhemies! Tämän oman kokemuksenikin vuoksi olen kyllä huolestunut myös
tästä lakiesityksestä, että tullaanko me näkemään vastaavia käräjiä sitten tulevana vuosina,
vaikka tässä ovatkin ne hyvät, ministeri Meren luettelemat reunaehdot siellä perusteluissa.
Tätä sananvapauden pelotevaikutinta pelkään tässä esityksessä. Pelkään, että sillä on hil-
jennysvaikutus keskusteluun jo ilman edes mitään oikeusprosesseja. Siksi toivon, että
eduskunta nyt erittäin huolellisesti tämän tutkii, ja henkilökohtaisesti edelleenkin toivon,
että tämä ei etenisä lakipykäläksi. Silloin alun perin ajattelin ja toivoin, että olisi pysyttäy-
dytty pelkästään holokaustin kieltämisen kriminalisoinnissa, jolloin se olisi ollut kapea ja
tarkkarajainen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

15.16 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille esittelypuheenvuo-
rosta.

Nyt annetun esityksen mukaan rikoslain sotarikoksia ja rikoksia ihmisyyttä vastaan kos-
kevaan lukuun lisättäisiin vakavan kansainvälisen rikoksen kieltämistä koskeva rangais-
tussäännös. Ehdotettu laki perustuu Euroopan unionin neuvoston rasismien ja muukalaisvi-
han torjumista koskevaan puitepäätökseen. Esityksen mukaisesti rikokseen syyllistyisi se,
joka julkisesti kieltää, puolustelee tai vakavasti vähättelee tunnustetun kansainvälisen tuo-
mioistuimen lainvoimaisella ratkaisulla toteamaa joukkotuhontaa, rikosta ihmisyyttä vas-
taan, hyökkäysrikosta tai sotarikosta tavalla, joka on omiaan yllyttämään väkivaltaan tai
vihaan kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevassa säännöksessä kirjoitettua ryhmää
tai sen jäsentä kohtaan ja häiritsemään yleistä järjestystä.

Lakiin esitetään tehtäväksi viisi keskeistä muutosta. Holokaustin ja muiden ihmisyyttä
vastaan tehtyjen rikosten kieltämisen kriminalisointia tarkennetaan laatimalla asiasta eril-
linen säännös rikoslakiin. Sotarikosten tunnusmerkistöä tarkennetaan niin ikään. Hyökkä-
ysrikos kriminalisoidaan. Komento- ja laiminlyöntivastuuta täsmennetään. Esimiehen ri-
kosoikeudellinen vastuu korostuu tilanteissa, joissa rikoksiin ei puututa. Vanhenematto-
muus säädetään koskemaan kaikkia rikoksia ihmisyyttä vastaan.

Arvoisa puhemies! Yhdyn monien asiantuntijoiden näkemyksiin siitä, että esitys on ter-
vetullut ja ennen kaikkea se on ajankohtainen. Vaikka käytännön soveltamistilanteet ovat
Suomessa hyvin harvinaisia, rikoksen säätäminen laissa on kuitenkin tärkeä osa kansain-
välisen rikosoikeuden uskottavuutta. Esityksellä varmistetaan, että Suomessa voidaan tut-
kia ja tuomita tekoja, jotka ovat ihmisyyden vastaisia. Kansainvälisen oikeuden asiantun-
tijat ovat samaan aikaan todenneet, ettei lainsäädäntö yksin riitä: tarvitaan myös resursseja
ja asiantuntemusta rikosten tehokkaaseen tutkintaan. Tältä osin on tärkeää huolehtia siitä,
että sekä Syyttäjälaitoksen että poliisin resurssit ovat riittävät.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Arvoisa puhemies! Holokaustin kaltaiset historian rikokset ovat muistutus siitä, miksi kansainvälistä rikosoikeutta tarvitaan. Erilainen ääriliikehdintä Euroopassa on lisääntynyt kaikkialla, ja on syytä huomioida, että tänä päivänä aggressio ja syrjintä yleistyvät eivätkä esimerkiksi vähemmistöjen ihmisoikeudet ole kaikkialla itsestäänselvyyksiä. Myös poliittinen terrori nostaa päätään. Tämä on hälyttävää. Mielestäni on tärkeää huomata, että hyökkäysrikoksen säätäminen rikoslakiin osoittaa myös, että Suomi suhtautuu vakavasti valtiolliseen väkivaltaan ja toimii sen ehkäisemiseksi. Me emme hyväksy vakavimpia kansainvälisiä rikoksia, emme hiljaisesti, emmekä suhtaudu niihin välinpitämättömästi. Hyökkäysrikoksen säätäminen rikoslakiin on myös selkeä viesti. Valtioiden on kannettava vastuunsa myös sodan aloittamisesta, ei vain sen seurauksista. Esityksen merkitys ei ole vain symbolinen. Rikosoikeuden tehtävä on myös ennaltaehkäistä ja muistuttaa vastuusta erityisesti johtavassa asemassa olevia. — Kiitän ministeriä tästä esityksestä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

15.20 Juho Eerola ps: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan tänään käsitellään hallituksen esitystä, jonka tarkoituksena on selkeyttää vakavien kansainvälisten rikosten, kuten holokaustin, kieltämistä koskevaa rangaistussääntelyä. Edustaja Mäkinen tuossa edellä kertoi, kuinka tämä on ajankohtainen ja todellakin ajankohtainen nyt, kun Israel-vastaisuus nostaa päätään. Osa pillastui jopa Euroviisuista, kun Israel sai liian paljon siellä pisteitä.

No, Koraanissa, muslimien pyhässä kirjassa, kehoitetaan suoraan tappamaan kaikki juutalaiset. Samaa sanoi myös natsijohtaja Adolf Hitler, mikä sitten tähän holokaustiin johti — holokaustiin, jonka kieltämistä nyt olemme kieltämässä.

Tämä ei ole uusi rikos sinänsä. Kiihottaminen kansanryhmää vastaan on jo nyt rangaistavaa, mutta Euroopan unioni on vaatinut Suomea tarkentamaan tätä meidän lainsäädäntöä siten, että myös tällaisen rikoksen kiistäminen, puolustelu tai vähättely silloin, kun se yllyttää vihaan taikka väkivaltaan, on sitten yksiselitteisesti kiellettyä.

Tässä on moni ollut huolissaan sananvapaudesta. Mielestäni on tärkeää ymmärtää, että tämä lakiesitys ei rajoita sananvapautta siltä osin kuin on kyse asiallisesta, tällaisesta perustellusta keskustelusta tai historiantutkimuksesta. Sen sijaan tarkoitus on estää tällainen vihaa lietsova vihapuhe, mihin viittasin äsken Koraanilla ja Adolf Hitlerin puheilla, ja siihen ei tarvitse Suomen kaltaisessa oikeusvaltiossa olla minkäänlaisia ymmärtämystä.

Tämä lainsäädäntö tässä esityksessä on rajattu koskemaan vain tekoja, joissa kansainvälinen tuomioistuin on jo antanut lainvoimaisen tuomion, joten kenenkään ei tarvitse pelätä — toivottavasti ainakaan — joutuvansa syytteeseen historiallisesta pohdinnasta tai kriittisestä keskustelusta, kunhan vain tarkoitus ei ole lietsoa minkäänlaisia vihaa. Näin ainakin itse toivon, ja tähän lakivaliokunta kun tulee pitkään ja hartaasti paneutumaan, niin tätä tulen painottamaan itse siellä.

Suomalaiset kokivat kansanmurhan Stalinin ajan vainoissa Itä-Karjalassa 1930-luvulla. Osa Suomessa nykyään asuvista ihmisistä kiistää tämän tapahtuneen. Toisaalta totuudenvastaisesti usein nämä samat ihmiset väittävät, että suomalaiset itse olisivat syyllistyneet kansanmurhaan samalla alueella noin kymmenen vuotta myöhemmin. En tiedä täsmälleen, vielä en ole niin perehtynyt, mutta lakivaliokunnassa meillä on aikaa tutkia, miten tämä laki tulee suhtautumaan sitten tällaisiin ihmisiin, joita täällä Suomessa elää. Toivottavasti saadaan myös heidät kuriin. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

15.24 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on esitys, jossa ehdotetaan muutettavaksi rikoslakia. Tarkemmin sanottuna kyse on rikoslain luvusta, joka koskee sotarikoksia ja rikoksia ihmisyyttä vastaan.

Moni varmasti miettii, mitä tämä laki käytännössä tarkoittaa ja mistä ihmeestä ajatus tähän lakiin on saanut alkunsa. Lain juurethan ovat syvällä Euroopan unionissa. Vuonna 2008 Euroopan unionin neuvosto teki puitepäätöksen, jonka mukaan rasismin ja muukalaisvihan tiettyjä muotoja ja ilmaisuja pitäisi torjua rikosoikeudellisin keinoin. Vuonna 2014 EU:n komissio totesi kertomuksessaan, että monet maat, mukaan lukien Suomi ja Ruotsi, eivät olleet panneet asianmukaisesti täytäntöön kaikkia tämän puitepäätöksen määräyksiä.

Tämän esityksen mukaan rikokseen syyllistyisi se, joka julkisesti kieltää, puolustelee tai vakavasti vähättelee tunnustetun kansainvälisen tuomioistuimen lainvoimaisella ratkaisulla todettua joukkotuhontaa, rikosta ihmisyyttä vastaan, hyökkäysrikosta tai sotarikosta. Tämä olisi rangaistavaa silloin, kun teko on omiaan yllyttämään väkivaltaan tai vihaan kiittämistä kansanryhmää vastaan koskevassa säännöksessä tarkoitettua ryhmää tai sen jäsentä kohtaan ja samalla häiritsemään yleistä järjestystä. Rikoksiin voisivat tämän lain myötä syyllistyä myös yhteisöt tai yritykset.

Helmikuussa 2021 komissio käynnisti Suomea vastaan rikkomusmenettelyn. EU:n komissio oli sitä mieltä, että joukkotuhonnan ja muiden ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten kieltämistä ei ole Suomessa kunnolla kriminalisoitu. Tammikuussa 23 EU-komissio lähetti Suomelle asiasta toisen virallisen huomautuksen.

Arvoisa puhemies! Mitä tapahtuu, jos emme tee toimia tämän asian muuttamiseksi? On mahdollista, että Suomi voisi joutua EU-oikeudenkäyntiin, ja voisimme saada suuret sakot, jos emme toimeenpanisi tätä lakia.

Itse olen huolissani siitä, mihin suuntaan tämä laki ohjaa sananvapauden tilaa. Toivon, ettei tämä ole vain askel siihen suuntaan, jossa hivuttaen päätetään asioita, mitä saa tai ei saa sanoa. Jokaisella tulisi nimittäin olla oikeus sanoa myös vääriä ja tyhmiäkin asioita ääneen. Se kuuluu sananvapauteen. Ajattelisin, että joskus tällaisen keskustelun seurauksena saattaa muodostua syvempikin käsitys eri asioista.

Meillä on Suomessa valtavan hyvä olemassa oleva lainsäädäntö esimerkiksi kunnianloukkauksista tai yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisestä. Onkin hyvä kysyä, onko tämä lakiesitys tarpeellinen Suomessa. Samaan aikaan tämä on jälleen hyvä muistutus siitä, kuinka moneen asiaan EU pyrkii vaikuttamaan ja vaikuttaakin vaikkapa sakkojen ja oikeudenkäynnin uhalla.

Haluan kiittää oikeusministeri Leena Merta tekemästänne työstä ministerinä. Olette tehnyt ansiokasta työtä todella monen hyvän rikoslain uudistuksen kanssa. Ei varmastikaan ole helppoa tasapainoilla näiden EU:sta tulevien vaatimusten kanssa, jotka edellisten hallitusten ministerit ovat jättäneet hoitamatta, ja siksi nyt on seinä vastassa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowiec, olkaa hyvä.

15.27 Ben Zyskowiec kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä keskustelussa on puhuttu paljon holokaustista, ja kun koen, että tässä lakiesityksessä on ytimeltään kyse nimenomaan holokaustin kiistämisestä, niin keskityn itsekin tässä puheenvuorossani siihen. Samalla

toki sanon, että siihen, mitä täällä on esimerkiksi kommunismin rikoksista tuotu esiin muun muassa historiantutkijan ja muidenkin puhujien toimesta, on helppo yhtyä.

Herra puhemies! Jotta ymmärrettäisiin, miten lähellä holokausti meitäkin on, haluan kertoa omakohtaisesta tilanteestani, nimittäin oma isäni oli ainoa, joka perheestään ja suvustaan selvisi natsien juutalaisvainoista elossa. Hänen äitinsä, eli minun isoäitini, murhattiin. Hänen siskonsa ja veljensä, eli minun tätini ja setäni, murhattiin. Näiden siskojen ja veljien lapset, eli minun serkkuni, murhattiin.

Täällä on kannettu huolta sananvapaudesta, ja ymmärrän hyvin esimerkiksi edustaja Päivi Räsänen huolen ja puheenvuoron. En minäkään olisi uskonut, että kun säädimme lakia, johon edustaja Räsänen viittasi ja jonka johdosta hän on saanut syyttäjät niskaansa, niin se laki olisi voinut johtaa sellaisiin syytteisiin sellaisista teoista, joista edustaja Räsänen kovin pitkään jatkunut oikeudenkäynti kertoo. Kuitenkin minä itse uskon ja tietysti myös toivon, että tämä laki ei matkaansaata mitään aiheetonta seurausta, jota ei ole tarkoitettu.

Ministeri Meri esittelypuheenvuorossaan toi hyvin esiin niitä rajoitteita, joita lakiesityksessä on, jottei tätä lakia käytettäisi väärin. Totta kai holokaustin kiistämisellä tässä laissa tarkoitetaan nimenomaan tahallista toimintaa: sellaista toimintaa, jossa yllytetään vihaan tai väkivaltaan; sellaista toimintaa, joka aiheuttaa vaaran uhan niissä kansalaisryhmissä, joita holokaustin uhrit olivat. — Jatkan ihan lyhyesti, herra puhemies. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Herra puhemies! Sanoin siis, että ymmärrän hyvin edustaja Päivi Räsänen huolet ja eräiden muidenkin edustajien huolet sananvapaudesta tässä yhteydessä, mutta itse en usko, että tämä laki johtaa sellaisiin mielestäni aiheettomiin prosesseihin, joista täälläkin on puhuttu. Ja viittasin ministeri Meren esittelypuheenvuoroon, miten tässä tämä rikos on rajattu: vaaditaan tahallisuutta, vaaditaan yllyttämistä vihaan tai väkivaltaan ja vaaditaan sitä, että ne ihmisryhmät, jotka edustavat samoja ihmisryhmiä kuin ne, jotka joutuivat holokaustin uhreiksi, kokevat joutuvansa vaaraan, väkivallan vaaraan. Ministeri Meri mielestäni toi hyvin esiin näitä tässä laissa olevia rajoituksia ja — voisi sanoa — pidäkkeitä, joilla pyritään siihen, että mitään aiheettomia seurauksia tällä lailla ei olisi.

On luonnollisesti selvää, että keskustelu holokaustista, sen syistä, sen seurauksista ja tähän liittyvä tutkimus ja väittelykin on tämänkin lain säätämisen jälkeen täysin mahdollista.

Arvoisa herra puhemies! Edellä sanomani perusteella kannatan tätä hallituksen esitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

15.32 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Holokaustin kieltämisen kriminalisointia ollaan nyt selkeyttämässä rikoslakiin. Holokaustin kieltämisen tavoitteena on vähätellä juutalaisten kärsimystä. Motiivi voi olla esimerkiksi ideologinen, poliittinen tai rasistinen tai perustua salaliittoteorioihin. Toisena tavoitteena on mitätöidä juutalaisten oikeus Israelin maahan, jonne heille perustettiin oma valtio turvapaikaksi holokaustin jälkeen vuonna 1948 ja annettiin mahdollisuus palata historiallisille kotiseuduilleen, missä juutalaiset olivat asuneet jo tuhansia vuosia. Valitettavasti ympäröivien arabimaiden vihamielisyyden vuoksi juutalaiset eivät ole edes sen jälkeen saaneet elää hetkeäkään rauhassa. Israelia vastaan on hyökätty kerta toisensa jälkeen. He eivät ole aloittaneet yhtään sotaa, mutta joutuvat silti käymään loputonta puolustussotaa terroristeja ja raketti-iskuja vastaan. Toisaalta

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

juuri siksi israelilainen puolustusteknologia on maailman parasta. On erinomaista, että meillä Suomena on mahdollisuus hankkia sitä myös omaksi turvaksemme.

Lähi-idässä sama juutalaisviha jatkuu tänäkin päivänä. Palestiinalaiset terroristit opettavat jo pienestä pitäen lapsensa vihaamaan israelilaisia. Oppikirjoja on käytetty levittämään antisemitismia. Hamas, Hizbollah, huthit, Syyrian militantit, Irak ja Iran jatkavat iskujaan Israelia vastaan. Lisäksi antisemitismi ja Israel-vastaisuus ovat viime vuosina lisääntyneet hälyttävästi myös Euroopassa ja Suomessa. Emme saa antaa juutalaisvastaisuudelle yhtään sijaa, eikä sitä tule lietsoa puolueellisella uutisoinnilla Gazan tilanteesta. Israel ei ole sielläkään hyökkäysten aloittajana vaan terroristijärjestö Hamasin äärimmäisen brutaalin ja yli 1 200 uhrin vaatineen terroristi-iskun seurauksena eliminoimassa terroristien toimintamahdollisuuksia sekä taistelemassa Hamasin hallussa olevien panttivankien kotiin saamisen puolesta. Tilanteen päättäminen on täysin Hamasin käsissä — panttivangit vapaaksi ja terroristien antautuminen, niin siviilien kärsimys helpottuisi — mutta murhanhimoinen Hamas ei välitä palestiinalaisista lapsista samoissa määrin kuin se vihaa Israelia. Pääinvastoin se ryöstää avustuksia ja ruokaa sekä piiloutuu sairaaloihin ja siviilien sekaan ja tekee kaikkensa, jotta Israel saataisiin näyttämään syylliseltä. Valitettavasti se on onnistunut siinä liiankin hyvin. Kansainväliset sympatiat ovat sen puolella, ja taas ollaan vaatimassa Palestiinan valtion tunnustamista ja Israelin rankaisemista.

On täysin selvää, ettei raakoja ja omista kansalaisistaan piittaamattomia ääri-islamistisia terroristeja tule palkita millään omalla valtiolla. On absurdia, että sellaisesta edes keskustellaan tässä tilanteessa. Jos nyt joku kuvittelee, että siitä seuraisi rauha ja hyvinvointia palestiinalaisille, niin joutuisi kyllä pettymään pahasti. Henkilökohtaisesti irtisanoudun kahden valtion mallista, vaikka Suomi onkin sitä ajanut. Koko ajatus on täysin mahdoton.

Arvoisa puhemies! Meidän on avattava silmämme sille, millaiset kehityskulut, median valitsemat näkökulmat ja poliittiset ulostulot saattavat meidän ajassamme lisätä juutalaisvihaa. Sitä vastaan tulisi taistella jokaisen, jolle ihmisoikeudet ovat tärkeitä. Suomeksikin erityisesti Yle ja Helsingin Sanomat levittävät täysin puolueellista uutista Lähi-idästä, valkopesevät terroristit uhreiksi ja esittävät Israelin valheellisesti miehittäjänä. Vaikka Gazan toimet ovat Israelin valtion tekemiä, on ilmiselvää ja useiden synagoga- ja puukkoiskujen myötä todistettu, että Israelin mustamaalaaminen ja esittäminen väärässä valossa muuttuu käytännössä antisemitistiseksi ja hengenvaaraksi kaikille maailman juutalaisille.

Kuluneen viikon aikana Israelissa on jouduttu antamaan yli tuhannesta raketista varoitettava ilmahälytys. Hamasin 7.10.23 hyökkäyksen jälkeen hälytyksiä on annettu yhteensä 36 731 kappaletta eli keskimäärin 62 kappaletta per päivä. Kuinka usein Yle uutisoi näiden asioiden puolesta? Suomalaisen valtamedian olisi jo korkea aika ottaa Palestiina-liput silmiltään ja alkaa välittää tasapuolista ja historiallisiin tosiasioihin perustuvaa tietoa Lähi-idän konfliktista. Se olisi vaikuttava rasismien vastainen toimenpide. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelulle tässä vaiheessa varattu aika lähestyy loppuaan, tai se on itse asiassa jo käytetty, mutta annan vielä ministeri Merelle vastauspuheenvuoron. — Kolme minuuttia, olkaa hyvä.

15.39 Oikeusministeri Leena Meri: Kiitos, arvoisa puhemies! Ymmärrän keskustelun puolesta ja vastaan siitä, että ollaan huolissaan sananvapaudesta näissä asioissa, mutta me olemme kyllä pyrkineet oikeusministeriössä — tässä lainvalmistelussa vähän kestäkin — hakemaan ratkaisuja. Ensinnäkin EU:n puitepäättös mahdollisti tiettyjä kynnyksiä, joita me

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

käytimme sitten kansallisessa lainsäädännössä niin sanotusti hyväksemme. Elikkä otimme esimerkiksi sen, että sen pitää olla tunnustettu kansainvälinen rikostuomioistuimien eikä esimerkiksi kansallinen, koska niitähän voisi olla erilaisia kansallisia, ja sitten otimme kynnysen, että ”omiaan häiritsemään yleistä järjestystä” — yritettiin luoda sinne mahdollisimman paljon, niin paljon kuin nyt pystyttiin. Tämä raja, että se ei ole pelkkä holokausti, tulee tietysti sieltä puitepäätöksestä. Toki tämä on sitä, mitä sitten meidän tulee laittaa täytäntöön. Näistä voi olla eri mieltä, että onko joku laitettu täytäntöön oikein vai ei, mutta tässä tilanteessa me nyt olemme.

Itse mietin sitä, että jos ajatellaan sosiaalisessa mediassa tällä hetkellä käytävää keskustelua, mitä toiset ihmiset harrastavat holokaustista, niin se on ihan järjetöntä. Eri asia tietysti on sitten se, että on ihan ymmärrettävää, että toiset ajattelevat, että ne ovat vain tyhmiä ja pitääkö siitä tulla rangaistus. Mutta tällainen linja on nyt valittu tässä rasismin puitepäätöksessä, ja me tuomme tämän nyt sitten rikoslakiin. Mutta kyllä siellä on niin käsitettävää juttuja: kuitenkin jokainen meistä, joka on tutustunut holokaustiin ja muihin kansanmurhiin — tämä koskee esimerkiksi Jugoslaviaa, Ruandaa — ja siihen, mitä siellä on tapahtunut, ymmärtää, että kyllähän siellä on ollut valtavasti kärsimystä. En minä nyt oikein tiedä, miten sivistynyt — sivistynyt heittomerkeissä — ihminen voi olla, ettei tällaisia asioita hyväksy ja ymmärrä. Kyllä minä olen tästä esityksestä haukuttu semmoisilla nimityksillä — en voi toistaa niitä tässä ministeriäitiossa — että minä mietin, että haloo.

Mutta joo, lakivaliokunta käsittelee tämän ja perustuslakivaliokunta antaa ratkaisunsa. Eihän tässä nyt ole tarkoitus missään tapauksessa rajata normaalia keskustelua. Sen takia me myös sinne perusteluihin tosi tarkkaan ollaan lisätty sitä, että ei rajata asiallista keskustelua, ei edes tuomioistuinten eikä niiden päätöksistä. Kyllä kaikkea pitää voida analysoida, eihän siitä tulisi muuten mitään. Mutta me emme tiedä, mikä maailma on kymmenien vuosien päästä. Vannomatta paras, vai miten sitä sanotaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.42.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.11.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä. — Edustaja Räsänen poissa. — Edustaja Garedeu.

17.11 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt tämän rikoslain pykälän täsmentämisen tällä tavalla siksi, että EU on sitä vaatinut. Siksi oikeusministeri Meri on nyt tuonut esityksen eduskunnalle juuri tällaisessa muodossa, jossa ei ole kyse ainoastaan juutalaisiin kohdistuneen holokaustin kiistämisen kriminalisoinnista, joka itsessään kyllä on kannatettavaa.

Vaikka Suomessa on käytännössä jo tähänkin asti voitu rangaista holokaustin kieltämisestä, oli komissio silti sitä mieltä, että Suomen lainsäädännöstä puuttuu säännös, jossa nimenomaisesti kriminalisoidaan ihmisyyteen kohdistuvien rikosten, sotarikosten tai holo-

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

kaustin julkinen puolustaminen, kieltäminen tai vakava vähätteleminen — sinänsä hyvä tavoite. Tämän vuoksi EU-komissio käynnisti vuonna 2021 Suomea vastaan rikkomusmenettelyn ja lähetti vielä tammikuussa 2023 Suomelle asiasta toisen virallisen huomautuksen.

Holokaustin kieltämisen tuleekin olla rangaistavaa, ehdottomasti. Mutta liittyyhän tähän EU:n määräämään lakimuutoskokonaisuuteen myös huolestuttavia ongelmia. EU:n vaatima määritelmä kaventaa sananvapautta ja antaa aivan liian suuren vallan YK:lle, joka ei todellakaan ole puolueeton. Komissio nimittäin vaatii, että rangaistavaksi määritellään sellaiset vakavat kansainväliset rikokset, jotka kansainvälinen tuomioistuin on lainvoimaisesti todennut tapahtuneiksi. Tämä tuomioistuin, ICJ, on YK:n alainen elin. YK:n jäsenmaista vain noin 40 prosenttia on vapaita demokratioita. Loput maista, eli 60 prosenttia, eivät itse kunnioita ihmisoikeuksia, vapautta ja tasa-arvoa samoilla standardeilla kuin me länsimaissa.

Esimerkiksi YK on ihan julkisestikin mediassa tunnettu siitä, että se tehtailee jatkuvalla syötöllä Israelia tuomitsevia päätöksiä ja jättää huomioimatta muiden valtioiden, kuten Kiinan, Afganistanin, Saudi-Arabian ja Pakistanin, ihmisoikeusrikkomuksia. On siis suuri riski sille, että YK tulee määrittelemään myös kansanmurhia tavalla, joka ei ole täysin puolueetonta tai faktapohjaista.

Esimerkiksi YK saattaa täysin perusteettomasti tuomita Israelin kansanmurhasta Gazassa, vaikka kyse on Hamasin aloittamasta ja ylläpitämästä sodasta pitäen edelleenkin panttivankeja, vaikka juurisyy siviilien kärsimykseen on Hamasin raakalaismaisisissa toimintatavoissa pitää siviilejä ihmiskilpinä ja varastaa avustuksia, vaikka Israel nimenomaan varoittaa siviilejä aktiivisesti tulevista toimistaan eliminoidakseen näitä terroristeja ja vapauttaakseen panttivangit. Uhrimäärätkin ovat terroristien itsensä YK:lle kertomia, ja terroristeilla tiedetään olevan vahvoja kytköksiä YK:n alaisiin järjestöihin. Todennäköisesti he ovat jopa töissä sellaisissa. Jos tuomioistuin faktoista huolimatta tuomitsisi Israelin kansanmurhasta Gazassa, niin minäkin voisin joutua tuomiolle tosiasioiden kertomisesta.

Arvoisa puhemies! Vaikka holokaustin kieltämisestä rankaiseminen on tärkeää, on vaarallista lähteä yleisesti kriminalisoimaan YK:n alaisen toimielimen tekemien puolueellisten julistusten kiistämistä. Pidän huolestuttavana ja jopa vaarallisena kehityksenä sitä, että YK pääsee erittäin huterin perustein rajoittamaan suomalaisten sananvapautta. Tämä luo hiljentämisen ja pelon kulttuurin, jotta tosiasioita ei kohta uskalleta sanoa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden riksoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 48/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Ministeri Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.42 Oikeusministeri Leena Meri (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annettua lakia — eli tämän nimistä lakia. Sen taustalla on siis se, että julkisuudessa syksyllä 23 oli tapaus, jossa murhasta kuolemanrangaistukseen tuomittu irakilaismies oleskeli Suomessa. Media selvitti tämän, ja tästä tuli julkista keskustelua. Tämän esityksen muutoksen tavoitteena on laajentaa tämän nykyisen lain soveltamisalaa ja selventää viranomaisten toimivaltaa ja poistaa lainsäädännön aukkoja juuri tällaisten tapausten varalta, ettei käy niin, ettei voida mitään tehdä ja toimia, vaikka kaikki tietävät, että tällainen tapaus ja tilanne Suomessa on.

Nykysääntely voi johtaa siihen, että kuolemanrangaistukseen tuomittu Suomen kansalainen tai Suomessa kotipaikkansa omaava henkilö, joka pakoilee rangaistuksen täytäntöönpanoa, välttyy kokonaan rangaistukselta, vaikka kyseessä olisi vakava Suomessakin rangaistavaksi säädetty teko, kuten esimerkiksi murha. Jokainen ymmärtää, että jos on henkilö, joka on tuomittu murhasta, ja sitten hän on Suomessa ja käykin niin, että hän on saanut kotimaassa sitten kuolemanrangaistuksen, joka sen lain puitteissa on täysin mahdollista, niin me emme voi sinne tietenkään sitten palauttaa pyynnöstäkään, kun siellä on kuolemanrangaistusuhka, näistä kansainvälisistä sopimuksista ja perustuslaista johtuen, ja siten hän tämä henkilö ei saisi lainkaan tuota rangaistusta. Tällä muutoksella annettaisiin Suomen viranomaisille toimivalta muuntaa vieraassa valtiossa Suomen kansalaiselle tai Suomessa kotipaikkansa omaavalle henkilölle tuo määrätty kuolemanrangaistus Suomessa täytäntöön pantavaksi vapauteen kohdistuvaksi seuraamukseksi.

Tosiaan tavoitteena on mahdollistaa tehokas rikosvastuun toteutuminen myös sellaisissa tilanteissa, joissa Suomen kansalaiselle tai henkilölle, jonka kotipaikka on täällä, on tosiaan vieraassa valtiossa määrätty kuolemanrangaistus, eikä sitä voida tietysti panna täällä täytäntöön eikä palauttaa henkilöä minnekään.

Lausuntokierroksella useat lausunnonantajat pitivät hallituksen esityksen tavoitteita rikosvastuun toteuttamiseksi ja kuolemanrangaistuksen muuntamismahdollisuuden säätämiseksi tarkoituksenmukaisina ja kannatettavina. Tietysti todettiin se, että varmasti jäävät hyvin vähäisiksi nämä soveltamismahdollisuudet, mutta haluttiin kuitenkin poistaa tämä aukko lainsäädännöstä.

Tällä ei juurikaan ole arvioitavissa taloudellisia vaikutuksia näiden tapausten harvinaisen määrän vuoksi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.45 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tänään käsiteltävä hallituksen esitys liittyy kansainväliseen yhteistyöhön rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa. Tämä esitys on tarpeellinen ja ajankohtainen erityisesti turvallisuuden ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Sen keskiössä on mahdollistaa muissa maissa rikoksiin syyllistyneille suomalaisille oikeus. Jatkossa jos suomalainen tai Suomessa pysyvästi asuva henkilö saa

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

vieraassa valtiossa kuolemanrangaistuksen, se voidaan muuntaa Suomessa täytäntöön pantavaksi vapauteen kohdistuvaksi seuraamukseksi. Näin toimien emme joudu tilanteeseen, jossa henkilö voisi kokonaan välttää rikosvastuun vakavasta teosta, joka olisi rangaistava myös Suomen lain mukaan.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys vahvistaa kansallista ja kansainvälistä turvallisuutta. Se mahdollistaa sen, että rikolliset eivät voi käyttää Suomea turvasatamana välttääkseen seuraamuksia teoistaan. Samalla pidämme kiinni oikeusvaltion periaatteista sekä perus- ja ihmisoikeuksista. Kuolemanrangaistusta ei panna täytäntöön, vaan seuraamus muunnetaan Suomen oikeusjärjestelmän mukaiseksi. Lakimuutoksella lisätään viranomaisten toimivaltaa ja selkeytetään prosesseja. On tärkeää, että tällaisissa harvinaisissakin tilanteissa viranomaisilla on selkeät valtuudet ja välineet toimia tehokkaasti.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus ei tunne rajoja. Siksi tarvitsemme toimivaa kansainvälistä yhteistyötä myös rikosoikeudellisissa asioissa. Tämä lakimuutos edistää rikosvastuun toteutumista tilanteissa, joissa muuten saattaisi syntyä oikeudellinen katvealue. Juuri tällaisia yhteiskunnan luottamusta vahvistavia toimia tarvitaan nyt. Suomi toimii johdonmukaisesti oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien ja turvallisuuden puolesta, ja tämä lakiuudistus on osa sitä työtä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

15.48 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys käsittelee kansainvälistä yhteistoimintaa eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanosta annettuun lakiin. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi seuraamusta siten, että Suomen viranomaisilla olisi toimivalta muuntaa vieraassa valtiossa määrätty kuolemanrangaistus Suomessa täytäntöön pantavaksi vapauteen kohdistuvaksi seuraamukseksi. Esimerkkinä olisi tilanne, jossa Suomen kansalaiselle tai henkilölle, jonka kotipaikka on Suomessa, on määrätty vieraassa valtiossa kuolemanrangaistus eikä nyt voimassa olevan sääntelyn perusteella tuomiota voitaisi muuntaa vapauteen kohdistuvaksi seuraamukseksi Suomessa. Tämän muutoksen tavoitteena on laajentaa lain soveltamisalaa ja selventää viranomaisten toimivaltaa.

Arvoisa puhemies! Vapauden menetys on seuraamus, jonka edellytysten on täytyttävä ennen täytäntöönpanoa. Tuomitun on siis oltava Suomen kansalainen, tai hänellä on oltava kotipaikka Suomessa, mutta hänen on myös suostuttava seuraamuksen täytäntöönpanoon Suomessa. Ilman suostumustakin voidaan seuraamus panna täytäntöön, mikäli tuomittu Suomeen pakenemalla tai muuten Suomessa karttaa seuraamuksen täytäntöönpanoa tai sen jatkamista. Seuraamukseen tai siitä johtuvaan lainvoimaiseen hallinnolliseen päätökseen sisältyy määräys karkottamisesta tai muusta toimenpiteestä, jonka seurauksena tuomitun ei vankilasta vapautumisensa jälkeen sallita jäävän sen valtion alueelle, jossa seuraamus on määrätty. Vieraassa valtiossa määrättyä seuraamusta ei kuitenkaan panna Suomessa täytäntöön, jos syyte siitä rikoksesta, josta seuraamus on määrätty, tai menettämisseuraamuksen osalta erikseen ajettu kanne on täällä vireillä tai asia on lainvoimaisella tuomiolla ratkaistu taikka jos valtakunnansyyttäjä on määrännyt syytteen nostettavaksi tuosta rikoksesta. Vieraassa valtiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanosta päättää oikeusministeriö, ja oikeusministeriö voi pyytää vieraalta valtiolta, että siellä määrätty seuraamus saadaan panna Suomessa täytäntöön.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Arvoisa puhemies! Rikosvastuun tehokkaan ja oikeudenmukaisen toteutumisen kannalta voidaan pitää tarkoituksenmukaisena lainsäädännön muuttamista niin, että se mahdollistaisi myös toisessa valtiossa määrätyn kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanon siirtämisen ja muuntamisen Suomen lainsäädännön mukaan täytäntöön pantavaksi vapautteen kohdistuvaksi seuraamukseksi. Nykysääntely voisi harvinaisissa tapauksissa johtaa siihen, että kuolemanrangaistukseen tuomittu Suomen kansalainen tai Suomessa kotipaikan omaava henkilö, joka pakoilee rangaistuksen täytäntöönpanoa, välttyy kokonaan rangaistukselta, vaikka kyse olisi Suomenkin mittapuun mukaan vakavasta teosta, kuten murhasta, koska toisessa valtiossa määrättyä kuolemanrangaistusta ei voida muuntaa Suomen lainsäädännön mukaiseksi seuraamukseksi eikä henkilöä palauttaa tuomiovaltioon.

Uuden lainsäädännön piiriin tulevia tapauksia on hyvin vähän, ja ne ovat harvinaisia. Lainsäädännön muutoksella arvioidaan olevan hyvin vähän taloudellista vaikutusta, jos olenkaan, tapausten harvinaisuuden vuoksi. Tällä muutoksella edistettäisiin rikosvastuun yhdenmukaista toteutumista yhteiskunnassa.

Kiitän oikeusministeriämme asian esittelystä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

15.52 Juho Eerola ps: Arvoisa herra puhemies! Tänään tosiaan käsiteltävänä oleva hallituksen esitys 48/2025 on oikeusvaltion ja yleisen oikeustajun kannalta merkittävä parannus. Tämä esitys mahdollistaa sen, että jatkossa Suomessa voidaan panna täytäntöön toisessa maassa annettu kuolemanrangaistus, ei tietenkään teloittamalla vaan muuntamalla se Suomen lakien mukaiseksi vankeusrangaistukseksi.

No, ministeri tuossa edellä lain esitteli ja kertoi myöskin sen, milloin viimeistään tämän lakimuutoksen tarve tuli ilmeiseksi kaikille, eli vuonna 2023 paljastui järkyttävä tapaus, jossa tällainen irakilainen murhamies oli saanut turvapaikan Suomesta. Sitten myöhemmin selvisi, että hän oli tosiaan murhannut norjalaisen vaimonsa ja saanut tuomiokseen kuolemanrangaistuksen Irakin kurdiosissa. Koska häntä ei voitu palauttaa tämän kuolemanrangaistuksen uhkan vuoksi sinne Irakiin, Kurdistaniin, niin hän jäi käytännössä vapaaksi tänne Suomen kansalaisten iloksi kaduille pörräämään.

No, näinhän ei oikeusvaltiossa tietenkään voi olla. Tämä ei ole reilua tämän uhrin omaisille eikä turvallista meille tavallisille suomalaisille, ja ennen kaikkea tämä murentaa kansalaisten luottamusta tähän meidän järjestelmään.

Nyt hallitus paikkaa tämän vakavan oikeudellisen aukon. Jatkossa tällainen henkilö ei siis voi piiloutua Suomen oikeusjärjestelmän taakse vaan joutuu täällä vastuuseen, tosin ihmisoikeuksia kunnioittavalla tavalla. Tämä ei, kuten on päivänselvää, tarkoita kuolemanrangaistuksen hyväksymistä, vaan päinvastoin tämä on tämmöinen ihmisoikeusmyönteinen tapa varmistaa, että nämä vakaviin rikoksiin syyllistyneet eivät jää rankaisematta. Suomessa rangaistukseksi tulee vapauden menetys, ja samalla taataan perustuslain ja kansainvälisten sopimusten mukainen oikeusturva.

Arvoisa puhemies! Kansainvälisen oikeuden ja perustuslain rajapinnassa liikutaan, mutta tässä esityksessä on onnistuttu tasapainottamaan oikeusvaltion, turvallisuuden ja ihmisoikeuksien näkökulmat mielestäni erinomaisesti. Ehkä tärkeimpänä tämä on esimerkki siitä, miten julkiseen huoleen ja kansalaisten oikeudentajuun voidaan vastata konkreettisella ja oikeudenmukaisella lainsäädännöllä, ja tästä ministeriä kiitän.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

15.55 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Äsken käsiteltiin rikoslain 11 luvun muuttamista, siis edellä, ja nyt käsitellään rikosoikeudellista seuraamusta Suomessa rikoksesta, joka on tehty ulkomailla. Siis jos ihminen on yrittänyt pakoilla rikostaan ja tullut vaikka Suomeen, niin hän on siitä rikoksesta rikosvastuullinen.

Näiden perusteellakin kiitan ministeri Merta. Hän on hyvin perusteellista työtä tehnyt näiden esitysten eteen, ja suuri kiitos siitä. Se on vähintä, mitä voi sanoa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Meri, neljä minuuttia, olkaa hyvä.

15.56 Oikeusministeri Leena Meri: Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos näistä puheenvuoroista. Tämä on osoitus siitä, että tässä hallituksessa reagoidaan myös asioihin, mitkä eivät ole hallitusohjelmassa, ja meidän ministerit paneutuvat näihin asioihin.

Tämä tilanne tuli tosiaan silloin syksyllä 23 esille. Itse kävin osaston kanssa keskustelut siitä, että eihän näin voi olla, että Suomi voi olla turvasatama niin, että henkilö voi vaikka asua täällä loppuikänsä, oli se kuka tahansa henkilö, vaikka hän on tuomittu kuolemanrangaistukseen murhasta, pohjoismaalaisen murhasta. Sitten jäin miettimään näitä vastaavia tapauksia, että eihän tämä tällä tavalla voi olla, ihmiset olivat aivan pöyristyneitä.

Meillä on tällä hetkellä laissa mahdollisuus toteuttaa tiettyjä seuraamuksia ja panna niitä täällä täytäntöön, muun muassa vapausrangaistus, mutta en tiedä, onko tämmöistä tullut sitten ennen vastaan, niin ettei ole tullut mietityksi. Kun katsottiin sitten lainvalmistelussa, niin muun muassa Ruotsissa ja Norjassa ja Tanskassa ei ole tätä mahdollisuutta. Voipa olla, että kun me yleensä aina sanotaan, että otetaan Ruotsista mallia, niin jospa Ruotsi ottaisi nyt tällä kertaa meistä mallia, koska meidän pitää pitää huoli siitä, että me emme jää turvasatamaksi. Tämmöinenhan voi olla myös vetovoimatekijä, jos huomataan, että tänne voivat jäädä sitten henkilöt oleskelemaan. Eihän silloin voi ottaa edes poliisikaan kiinni eikä muuta.

Kiitos nyt teille, edustajat Rintamäki ja Elomaa ja sitten Eerola, ja siellä, oliko, Hänninenkin puhui. [Juha Hänninen: Kyllä se taisi puhua!] — Juu. — Kiitos oikein paljon. Vaikka nämä ovat pieniä, ne ovat äärimmäisen tärkeitä, koska sitten kun näitä tarvitaan, niin ai että me ollaan tyytyväisiä, että meillä on se pienen pieni työkalu, joka nyt ei herättänyt tässä suuren median hurmosta mutta joka löytyy sieltä. Tämä hallitus kyllä huomaa aika tarkalla kammalla kaiken, ja tuodaan, mikä ehditään. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle mikrobioliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 12/2025 vp

Toimenpidealoite TPA 50/2024 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 6/2025 vp

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 6/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelua. Siellä ensimmäisenä puheenvuoron käyttää edustaja Furuholm. Olkaa hyvä.

Keskustelu

15.58 Timo Furuholm vas (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta on saanut valmiiksi mietintönsä mikroliikkumista koskevasta hallituksen esityksestä 12/2024. Valiokunta pitää mietinnössään liikenteen turvallisuutta ensiarvoisen tärkeänä. Valiokunta on tyytyväinen siitä, että esityksellä luodaan mikroliikkumista ohjaavaa lainsäädäntöä ja annetaan kaupungeille ja kunnille entistä tehokkaampia keinoja mikroliikkumisen hallintaan sekä liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden parantamiseen. Valiokunta ehdottaa esitykseen muutosta, jonka mukaan tieliikennelaissa säädetään sähköpotkulautojen ja muiden kevyiden sähköajoneuvojen kuljettamiselle 15 vuoden ikäraja.

Hallituksen esityksen mukaan sähköpotkulaudalla ja kevyillä sähköajoneuvoilla ajamiseen tulisi promilleraja 0,5. Raja koskisi myös sellaisia sähköpyöriä, joissa sähköavustus toimii ilman, että pyörää poljetaan. Valiokunta pitää erittäin hyvänä myös sääntelyn ennalta estävän vaikutuksen kannalta, että liikennejuopumussäätely ulotetaan koskemaan mikroliikkumista. Selkeä kielto ja selkeät rajat päihtymykselle antavat painavan ja liikenneturvallisuutta edistävän viestin siitä, etteivät päihteet ja ajoneuvon kuljettaminen sovi yhteen. Lisäksi esityksen mukaan nykyinen polkupyöräilyn suojakypärän vahva käyttösuositus laajennetaan osaltaan liikenneturvallisuutta edistävänä toimenä myös mikroliikkumiseen.

Muutama sana mikroliikkumisen ikärajasta:

Liikenne- ja viestintävaliokunta on poistanut perustuslakivaliokunnan lausunnossaan edellyttämällä tavalla 1. lakiehdotuksesta säännöksen, jonka mukaan kunta voi liittää mikroliikennelupaan kuljettajien ikävaatimuksia koskevia lupaehtoja. Valiokunta on tehnyt lakiehdotuksiin lisäksi eräitä muita pienempiä, muun muassa perustuslakivaliokunnan lausunnossa edellytetyjä muutoksia.

Valiokunta on käsitellyt mietinnössään monipuolisesti lasten ja nuorten kevyiden sähköajoneuvojen käyttämiseen liittyviä näkökohtia, lasten kehitykseen liittyviä näkökohtia, saatavilla olevia onnettomuustilastoja ja mahdollisen ikärajasäätelyn vaikutusarvioita. Asiantuntijakuulemisessa asiantuntijat ovat olleet varsin yhtenäisesti sitä mieltä, että mikroliikkumisen laissa säädetty ikäraja parantaisi lasten liikenneturvallisuutta. Valiokunta painottaa mietinnössään kuitenkin myös kasvattajien roolia liikenneturvallisuuden varmistamisessa muun muassa lasten ja nuorten liikenneosaamisen ja asenteiden kannalta.

Saatavilla olevat kevyiden sähköajoneuvojen onnettomuustilastot ovat tällä hetkellä puutteellisia, mutta ne osoittavat, että lapsille ja nuorille tapahtuu edelleen varsin paljon liikenneonnettomuuksia. Onnettomuustilastojen ja myöskin liikenneturvallisuuden parantamista koskevien vaikutusarvioiden voidaan katsoa siten tukevan ikärajasäätelyn tarpeellisuutta ja oikeasuhtaisuutta.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Valiokunta katsoo mietinnössään, että kevyiden sähköajoneuvojen kuljettamisen ikäraja on tarkoituksenmukaista asettaa lailla 15 ikävuoteen. Tämän ikärajan voidaan katsoa olevan oikeassa suhteessa näiden ajoneuvojen kuljettamiseen sisältyviin riskeihin ja vaadittaviin taitoihin. Valiokunta katsoo, että 15 vuoden ikärajan asettaminen parantaa erityisesti lasten liikenneturvallisuutta.

Ikäraja koskee sekä yksityisomisteisia että vuokrattavia kevyitä sähköajoneuvoja. Kevyttä sähköajoneuvoa ei saa myöskään luovuttaa alle 15-vuotiaan kuljetettavaksi, ja luovuttamisesta voidaan määrätä luovuttajalle liikennevirhemaksu. Luovuttamiskielto koskee myös sähköpotkulautoja vuokraavia yrityksiä, joten myös niille voidaan määrätä luovuttamisesta liikennevirhemaksu. Valiokunta pitää välttämättömänä, että mikroliikenneluvan haltijat kehittävät jatkossa palvelujaan siten, että ne pystyvät aiempaa selkeästi paremmin valvomaan palvelujensa käyttöä myös ikärajojen osalta.

Ikäraja ja luovutuskielto eivät koske miltään osin liikkumisesteisen henkilön kuljettamaa kevyttä sähköajoneuvoa, joka on tarkoitettu yksinomaan liikkumisesteisen henkilön käyttöön. Selkeyden vuoksi valiokunta toteaa vielä mietinnössään, että ikärajasääntely ja luovuttamiskielto eivät koske myöskään sähköavusteisen polkupyörän tai moottorilla varustetun polkupyörän kuljettamista.

Mietinnön yhteydessä on käsitelty toimenpidealoite 50/2024. Valiokunta pitää toimenpidealoitteen tavoitteita hyvinä ja katsoo, että ne vastaavat monelta osin nyt käsitellyssä olevan hallituksen esityksen tavoitteita ja esityksessä tehtyjä sääntelyehdotuksia. Valiokunta kuitenkin ehdottaa, että toimenpidealoite hylätään.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta pitää mietinnössään esityksen tavoitteita erittäin tärkeinä muun muassa kuntien toimintamahdollisuuksien ja liikenneturvallisuuden kannalta. Tästä syystä valiokunta painottaa sääntelyn toimivuuden seurannan ja sääntelyn vaikutusten arvioinnin jatkuvaa tarvetta. Uusi kevyiden sähköajoneuvojen ikärajasääntely vaatii myös riittävän tehokasta viestintää ja liikennevalvontaa.

Valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi lausumaa, jonka mukaan ”eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa tarkasti mikroliikkumista koskevan sääntelyn toimivuutta ja vaikutuksia ja ryhtyy tarvittaessa pikaisesti lainsäädännöllisiin ja mahdollisiin muihin toimenpiteisiin sääntelyn tavoitteiden toteutumisen ja liikenneturvallisuuden varmistamiseksi”.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Aittakumpu — taitaa olla poissa. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

16.04 Juha Hänninen kok: Kunnioitettu rouva puhemies! Mikroliikkuminen, kuten sähköpotkulaudat ja muut kevyet sähköajoneuvot, on tullut osaksi arkipäiväämme etenkin kaupunkien katukuvissa. Ne ovat nopeita ja käteviä, mutta valitettavasti samalla myös riski liikenneturvallisuudelle. Niille on asetettava selkeät rajat, siksi tämä hallituksen esitys ja siihen tehty valiokunnan muutokset ovat paitsi ajankohtaisia myös erittäin tarpeellisia.

On tärkeää, että liikenteessä jokainen kulkija ymmärtää vastuunsa. Säätelemättömyydestä kärsivät tällä hetkellä erityisesti nuoret, jotka ovat alttiimpia onnettomuuksille. Meidän lainsäätäjien on toimittava päättäväisesti, jotta yhtäkään nuorta elämää ei enää menetetäisi liikenteessä.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Arvoisa puhemies! Valiokunta on tehnyt huolellista ja ansiokasta työtä, ja haluan heitä kiittää siitä. Erityisesti haluan nostaa esiin sääntelyn selkeyttämisen ja ikärajan asettamisen kevyiden sähköajoneuvojen käyttöön. Valiokunta päätyi säätämään 15 vuoden ikärajan sekä luovuttamiskiellon alle 15-vuotiaille. Tämä on merkittävä askel lasten ja nuorten turvallisuuden parantamiseksi liikenteessä.

Esitetty mikroliikennelupa antaa kunnille uusia ja tarpeellisia työkaluja mikroliikkumista koskevaan säätelyyn. Kunnat voivat jatkossa ohjata ajoneuvojen käyttöä alueellisesti ja ajallisesti, mikä parantaa esteettömyyttä ja turvallisuutta. Katujen turvallisuus koskee meitä kaikkia, mutta erityisesti se koskee jalankulkijoita, lapsia ja liikkumisesteisiä henkilöitä.

Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetut hyvät uudistukset mikroliikkumiseen eivät suinkaan jää vielä tähän. Myös promillerajan säätäminen ja poliisin valvontavaltuutusten selkeyttäminen ovat tärkeitä lisäyksiä. Liikenne ja päihteet eivät kuulu yhteen, eivät edes sähköpotkulaudoilla.

Valiokunnan lausumaehdotus tuo hyvin esiin sen, että sääntelyn vaikutuksia on myös seurattava tarkasti ja tarvittaessa on ryhdyttävä jatkotoimiin. Tämä on vastuullista ja ennakkoivaa lainsäädäntöä, jonka ytimessä on turvallisuus.

Kannatan esitystä lämpimästi. On aika antaa lapsille ja nuorille turvallisempi ympäristö liikkua ja kunnille mahdollisuus pitää kadut järjestyksessä. Turvallisen liikkumisen arki on jokaisen oikeus. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman poissa. — Edustaja Rintamäki.

16.08 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta lisäämällä liikenteen palveluista annettuun lakiin säännökset mikroliikenneluvasta ja siihen liittyvistä lupaehdoista. Kunnille annettaisiin paremmat työkalut mikroliikkumisen hallintaan.

Ihminen on kekseliäs etsiessään tapoja liikkua ilman lihasvoimaa. Katukuvassa näemme sähköpotkulautoja ja sähköpyöriä, joita käytetään vaihtelevalla turvallisuudella. Mikroliikkumisella tarkoitetaan liikkumista enintään 350 kiloa painavilla ja korkeintaan 45 kilometriä tunnissa kulkevilla ajoneuvoilla. Kyse on yhä useammin kaupallisista mikroliikennepalveluista, kuten vuokrattavista sähköpotkulaudoista ja kaupunkipyöristä.

Palvelu ei tällä hetkellä ole luvanvaraista. Esimerkiksi vuonna 2023 Suomessa toimi lähes 10 sähköpotkulautayritystä ja matkoja tehtiin 16,9 miljoonaa kappaletta. Samalla liikenneonnettomuuksissa on loukkaantunut arviolta 1 600 sähköpotkulautilijaa vuosittain, todellinen määrä lienee suurempi. Kuolemantapauksia tapahtuu harvoin, mutta norjalais-tutkimuksen mukaan riski on jopa viisi tai seitsemän kertaa suurempi kuin pyöräilyssä. Onnettomuudet tapahtuvat usein yöllä ja päihtyneenä, ja tyypillisintä on yksin kaatuminen. Palveluntarjoajat ovat asettaneet 18 vuoden ikärajan, mutta tätä ei valvota riittävästi. Alaikäiset käyttävät lautoja runsaasti, ja sääntöjen rikkominen on yleistä. Näkyy tilanteita, joissa laudalla on useampi matkustaja tai kuljettaja katsoo puhelinta ajon aikana.

Arvoisa puhemies! Selvityksessä on suositeltu promillerajan asettamista myös kevyille sähköajoneuvoille ja polkupyörille, sillä se edistää liikenneturvallisuutta ja yhdenmukaistaa säätelyä. Esityksessä ehdotetaan raja-arvoksi 0,5 promillea tai 0,22 milligrammaa litrassa, ja tämän rikkomisesta seuraisi seuraamusmaksu. Tämän myötä poliisi voisi puuttua päihtyneenä ajamiseen tehokkaammin. Tärkeitä uudistuksia olisivat myös mikroliikenne-

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

lupa, ajoneuvoryhmää osoittavat liikenteenohjausmerkit sekä ikärajan säätäminen. Liikenne- ja viestintävaliokunta esittää, että käyttöikäraja olisi jatkossa 15 vuotta ja alle 15-vuotiaalle luovuttaminen olisi kiellettyä sanktioineen.

Yhdyn valiokunnan näkemykseen ja kannatan sääntelyn tiukentamista lasten ja nuorten turvallisuuden varmistamiseksi. Kiitos myös ministeri Lulu Ranteelle aktiivisesta otteesta tähän tärkeään asiaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

16.11 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Liikenteen turvallisuus kaikille tienkäyttäjille on ensiarvoisen tärkeää. Hallituksen esityksellä ja liikenne- ja viestintävaliokunnan erinomaisilla huomioilla luodaan mikroliikkumista ohjaavaa lainsäädäntöä ja annetaan kaupungeille ja kunnille nykyistä kattavampia keinoja mikroliikkumisen hallintaan sekä liikenneturvallisuuden parantamiseen kuntien omien olosuhteiden ja tarpeiden mukaisesti.

Sääntelyn tavoitteet vakavien loukkaantumisten ja liikennekuolemien vähentämisestä ovat erittäin hyviä. Esityksen promillerajaa koskeva sääntely on omiaan edistämään mikroliikennepalveluiden kehittymistä nykyistä turvallisemmaksi osaksi muuta liikennejärjestelmää ja matkaketjuja. Kunnat pyrkivät myös lupaehtoja hyödyntäen huolehtimaan liikenneturvallisuuden ja muun muassa liikkumisen esteettömyyden toteutumisesta. Kuntien toimintamahdollisuuksia koskeva sääntely vaatii kuitenkin uudenaikaisena sääntelynä jatkossa tarkkaa seurantaan sääntelyn käytännön toteuttamisesta ja toimivuudesta.

Jatkossa on kiellettyä kuljettaa moottorilla varustettua polkupyörää tai kevyttä sähköajoneuvoa siten, että kuljettajan veren alkoholipitoisuus on vähintään 0,5 promillea, tai siten, että kuljettajan veressä on huumausaineen vaikuttavaa ainetta. Sääntely koskee sekä vuokrattua että yksityisomisteista ajoneuvoa, ja kiellon rikkomisesta määrättäisiin 200 euron liikennevirhemaksu. Erittäin hyvä myös sääntelyn ennaltaehkäisevän vaikutuksen kannalta on, että liikennejuopumussääntely ulotetaan koskemaan mikroliikkumista. Selkeä kielto ja selkeät rajat päihitykselle antavat painavan ja liikenneturvallisuutta edistävän viestin siitä, etteivät päihteet ja ajoneuvon kuljettaminen sovi yhteen.

Esityksessä laajennetaan myös polkupyöräilijöiden suojakypärän käyttöä koskevaa sääntelyä koskemaan kevyitä sähköajoneuvoja ja moottorilla varustettuja polkupyöriä. Suojakypärän käytöllä voidaan vähentää huomattavasti erityisesti vakavien päävammojen syntymistä onnettomuustilanteissa. Kuljettajilla on kuitenkin aina oltava riittävä kyky kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti ja liikennesääntöjä noudattaen.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa asiantuntijat ovat varsin yhtenäisesti olleet sitä mieltä, että mikroliikkumisen laissa säädetty ikäraja parantaisi erityisesti lasten liikenneturvallisuutta. Lainsäädännössä tulee pyrkiä löytämään keinoja suojata lapsia ja nuoria liikenneonnettomuuksista aiheutuvilta loukkaantumisilta ja kuolemilta. YK:n lasten oikeuksien komitea on katsonut, että sopimusvaltioiden on ryhdyttävä kaikkiin tarpeellisiin toimiin lasten ja nuorten suojelemiseksi liikenneonnettomuuksista aiheutuvilta loukkaantumisilta.

Vaikutusarviointien mukaan ikärajojen positiiviset vaikutukset lasten liikenneturvallisuuteen ovat huomattavia. Ikärajoilla on vähäisiä vaikutuksia mikroliikennevälineitä vuokraavien yritysten liiketoimintaan ja monien yksittäisten lasten liikkumistapoihin. Kevyitä

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

sähköajoneuvoja käytetään tavallisesti varsin lyhyisiin matkoihin, jotka voitaisiin kävellä tai pyöräillä.

Arvoisa puhemies! Saadun selvityksen mukaan kevyen sähköajoneuvon käyttöä koskeva ikäraja on kansainvälisesti käytössä muun muassa Norjassa, Irlannissa, Virossa, Saksassa ja Puolassa ja esimerkiksi Tanskassa alle 15-vuotias saa ajaa kevyttä sähköajoneuvoa vain aikuisen seurassa. Lisäksi useissa maissa on käytössä myös erillinen kypäräpakko alaikäisille kuljettajille.

Suomessa useat yhteiskäyttöisiä sähköpotkulautoja vuokralle tarjoavat mikroliikenteen palveluntarjoajat ovat asettaneet palveluidensa käytölle 18 vuoden ikärajan. Aalto-yliopiston vuonna 2022 valmistuneessa tutkimuksessa kuitenkin havaittiin, että ikärajasta huolimatta merkittävä määrä alaikäisiä käyttää yhteiskäyttöisiä sähköpotkulautoja. Ikäraja ja luovutuskielto eivät kuitenkaan koske liikkumisesteisten henkilöiden kuljettamaa kevyttä sähköajoneuvoa, joka on tarkoitettu yksinomaan liikkumisesteisen henkilön käyttöön. Liikenne- ja viestintäministeriö onkin arvioinut, että samalla voisi olla tarkoituksenmukaista säätää vastaava ikäraja myös moottorilla varustettujen polkupyörien kuljettajille.

Sähköajoneuvojen kuljettamisen ikäraja on tarkoituksenmukaista asettaa lailla 15 ikävuoteen. Tämän ikärajan voidaan katsoa olevan oikeassa suhteessa näiden ajoneuvojen kuljettamiseen sisältyviin riskeihin ja vaadittaviin taitoihin. Ikäraja ja luovutuskielto eivät kuitenkaan koske liikkumisesteisen henkilön kevyttä sähköajoneuvoa, joka on tarkoitettu liikkumisesteisen henkilön käyttöön. Liikenne- ja viestintäministeriö on arvioinut, että voisi olla tarkoituksenmukaista samalla myös säätää vastaava ikäraja polkupyörien kuljettajille, polkupyörien, joissa on siis moottori varusteena.

Tämän hallituksen esityksen tavoitteita voi pitää erittäin tärkeinä muun muassa kuntien toimintamahdollisuuksien ja liikenneturvallisuuden kannalta. Uusi kevyiden sähköajoneuvojen ikärajasaantely vaatii myös riittävän tehokasta viestintää ja liikennevalvontaa. Erityisesti liikennejuopumusta ja ikärajaa sekä kuntien toimintamahdollisuuksia koskevan sääntelyn vaikutuksia pitää arvioida kattavasti. Valiokunnan lausumaehdotus valtioneuvoston tarkasta seuraamisesta ja tarvittaessa ryhtymisestä pikaisesti lainsäädännöllisiin ja muihin toimenpiteisiin on kannatettava.

Liikenne- ja viestintävaliokunta kiinnitti oikeutetusti huomiota myöskin siihen, että hallituksen esityksen antamisen ja lakiehdotuksen suunnitellun voimaantuloajankohdan välillä oli siinä määrin vähän aikaa, että asian käsitteleminen toivotussa aikataulussa oli käytännössä mahdotonta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa.

16.18 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Sähköpotkulaudoilla ja muilla vastaavilla sähköisillä liikkumisvälineillä liikkuminen on jo pitkään ollut puutteellisesti säädeltyä. Ne ovat viime vuosina aiheuttaneet hyvin merkittävän määrän onnettomuuksia ja vaaratilanteita, joista jotkut ovat johtaneet jopa kuolemantapauksiin. Viimeisin kuolemantapaus sattui Helsingissä tässä kuussa, kun 14-vuotias lapsi törmäsi iäkkääseen naiseen, joka menehtyi tapahtuman seurauksena.

Nyt hallitus onneksi puuttuu keskeisiin epäkohtiin. Esityksen mukaan liikenteen palveluista annettuun lakiin lisättäisiin säännökset mikroliikenneluvasta ja siihen liitettävistä lupaehtoista. Tavoitteena on antaa kunnille aikaisempaa paremmat työkalut mikroliikenteen hallintaan ja liikenneturvallisuuden parantamiseen. On ilman muuta selvää, että alko-

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

holin vaikutuksen alaisena tällaisia välineitä ei kuulu saada ajaa. Tämä on kuitenkin edelleen mahdollista ilman sanktioita ennen tämän lain voimaantuloa.

Liikenne- ja viestintävaliokunta esittää mietinnössään viisaasti sitä, että lakiin lisätään 15 vuoden ikäraja näiden laitteiden kuljettamiselle. Tämä on ehdottomasti tarpeen. Toinen kysymys on kuitenkin valvonta. Tässä asiassa sähköpotkulautoja vuokraavilla yrityksillä on suuri vastuu, sillä poliisin resurssit eivät mitenkään voi riittää kaikkien kuljettajien valvomiseen. Nykyiselläänkin on kiellettyä, että sähköpotkulaudan kyydissä on kerrallaan useampi kuin yksi henkilö, mutta tätäkin kieltoa rikotaan jatkuvasti. Näin oli myös edellä mainitsemassani kuolemantapauksessa, jossa laudan kyydissä oli kaksi 14-vuotiasta.

Arvoisa puhemies! Turvallisuuskohdat ovat todella tärkeitä, mutta on paikallaan keskustella myös sähköpotkulautojen vaikutuksesta liikunnan vähenemiseen. Sähköpotkulaudat eivät niinkään vähennä autoilua, vaan ennen kaikkea kävelyä ja pyöräilyä. Tämä ei ole hyvä asia missään tapauksessa, sillä liikkumattomuus on muutenkin todella suuri kansanterveydellinen ongelma. Nimenomaan nuoret omaksuvat nopeasti uudet liikkumisvälineet, ja tämä kyllä on sellainen negatiivinen asia, koska nämä sähköpotkulaudat laiskistavat ja vähentävät tottuneisuutta liikkunnalliseen elämäntapaan.

Olisikin paikallaan keskustella myös sähköpotkulautojen vuokraamisen mahdollisesta kieltämisestä, jos nämä säädökset eivät nyt jostain syystä tehoaisi. Näitä negatiivisia perusteita ovat turvallisuusongelmat, liikkumattomuuden lisääntyminen ja kaupunkiympäristön viihtyisyys. Nykyisin myös lautoja lojuu pitkin poikin ympäri kaupunkia, ja niitä päätyy jopa vesistöihin. Sähköpotkulautoja vuokraavat firmat ovat kansainvälisiä, eikä heitä todellakaan kiinnosta kovin paljon muu kuin raha tässä tapauksessa, mutta katsotaan, miten nämä säädökset nyt vaikuttavat. On tärkeää, että niitä myös noudatetaan.

Lopuksi liikenne- ja viestintävaliokunnalle kiitos, tämä mietintö on erittäin onnistunut, ja kiitos myös ministeri Lulu Ranteelle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne poissa. — Edustaja Eerola.

16.22 **Juho Eerola ps:** Arvoisa rouva puhemies! Myös minä omalta osaltani kiitän liikenne- ja viestintävaliokunnan väkeä, jonka edustajista ainakin Furuholm ja Mikkonen kävivät täällä. Kilpi ei ole vielä käynyt, mutta Mikkonen ja Furuholm kävivät esittelemässä tämän mietinnön, ja Kilpi esittelee vähän myöhemmin. Joka tapauksessa tämä mikroluokan ajoneuvojen käyttö, on tullut osaksi suomalaista liikkumista ja arkea hyvin nopeasti, ja lainsäädäntö ei ole kaikilta osin pysynyt siinä perässä. Se on tuonut mukanaan ketteryyttä, mutta myös kasvavan määrän erinäköisiä liikenneonnettomuuksia ja esteettömyysongelmia ja ennen kaikkea turvallisuusriskejä.

No, nyt tämä meidän hallituksen esitys puuttuu juuri niihin kohtiin, joissa tämä nykyinen lainsäädäntö on ollut liian kevyttä. Esimerkiksi jo mainittu päihtyneenä sähköpotkulaudalla ajaminen on ollut käytännössä lainsäädännön sokea piste. On ollut mielestäni ihan täysin kestävä, että poliisi ei ole voinut edes puhalluttaa rattijuopumuksesta epäiltyä kevyen sähköajoneuvon kuljettajaa. Nyt tähän tulee siis muutos: esityksen myötä päihtyneenä ajaminen esimerkiksi tällaisella sähköpotkulaudalla tulee hallinnollisen seuraamuksen piiriin, ja poliisille annetaan valtuudet puuttua tilanteeseen, aivan kuten pitääkin.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Meillä on näyttöä jo kansainvälisesti siitä, kuinka tehokkaita nämä toimet saattavat olla. Esimerkiksi Oslissa on promillerajan ja yöaikaisten rajoitusten käyttöönotto johtanut sähköpotkulautoonnettomuuksien vähenemiseen jopa yli 70 prosentilla, ja sitten niissä kaupungeissa, missä on tällainen yöaikaan tapahtuva ajokielto ollut, on vammojen määrä pudonnut yli puolella, muun muassa suunnilleen 55 prosenttia — muutama verrokkikaupunki. Nämä eivät ole mitään pieniä prosentteja ainakaan omasta mielestäni. Ne tarkoittavat tuhansia vältettyjä loukkaantumisia, vähemmän päivystyskäyntejä, vähemmän pysyviä vammoja, vähemmän suruviestejä omaisille. Säästöjä syntyy niin terveydenhuollossa kuin inhimillisessä kärsimyksessäkin.

Erityisen tärkeää omasta mielestäni on huomioida ne, jotka näistä toimenpiteistä hyötyvät kaikkein eniten, eli siis nämä liikkumisrajoitteiset vanhukset ja näkövammaiset, joiden arkea väärin pysäköidyt ja holtittomasti käytetyt sähköpotkulaudat haittaavat kaikkein eniten. Heidän turvallisuutensa ja mahdollisuutensa liikkua sujuvasti on asetettava etusijalle. Itsekin olen yhden kerran meinannut polkupyörällä törmätä tällaiseen sähköpotkulautoon, kun se oli jätetty keskelle jyrkkää alamäkeä ja siellä pimeässä tulin. Tunnustan kuitenkin, että minulla ei ollut pyörässä valoa, niin että se oli osaksi omakin moka, enkä noudattanut tieliikennelakia. Mutta ei siitä sen enempää. [Timo Furuholm: Rikos on vanhentunut!] — Se on vanhentunut, se oli toissa viikolla. [Naurua]

Arvoisa puhemies! Tämä laki ei estä mikroliikkumista, enkä sitä itsekään halua, vaan pidän sitä myöskin ihan hyvänä. Se vain ohjaa sitä vastuullisempaan suuntaan, ja se antaa myöskin kunnille tarvittavat työkalut ja selkeät säännöt, jotta nämä uudet liikennemuodot voivat toimia rinnakkain vanhojen liikennemuotojen kanssa ilman tätä nykyistä kaaosta ja ilman tämmöistä jatkuvaa loukkaantumisen vaaraa.

Kannatan tätä esitystä oikein lämpimästi. Tämä on pieni muutos säädöstekstissä mutta suuri harppaus turvallisempaan, esteettömämpään ja inhimillisempään liikenneympäristöön. — Kiitokseni.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savio.

16.26 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä ovat siis hallituksen esitys sekä liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö koskien liikenneturvallisuuden parantamista. Käytännössä tällä lakimuutoksella tiukennetaan muun muassa sähköpotkulautojen käytöissäntöjä lisäämällä lainsäädäntöön 15 vuoden ikäraja valiokunnan esittämällä tavalla. Lakiin on myös tulossa promilleraja moottorilla varustettujen polkupyörien ja sähköpotkulautojen käyttäjille. Tämä ehdotettu lakimuutos on kokonaisuudessaan erittäin kannatettava.

Arvoisa puhemies! Monessa Euroopan maassa on jo aiemmin asetettu ikäraja sähköpotkulautojen käytölle. Myös esimerkiksi Liikenneturva on ehdottanut nyt säädettäväksi aiottua 15 vuoden ikärajaa. Tällä ikärajalla mahdollistetaan, että lapset ehtivät kehittyä turvallisemmiksi tielläliikkujiiksi. Kyse on sekä heidän itsensä että muiden tielläliikkujien turvallisuudesta, ja sama pätee luonnollisesti myös nyt säädettävään promillerajaan.

Arvoisa puhemies! Sähköpotkulaudalla ajaminen vaatii taitoja ja kokemusta liikkua muun liikenteen seassa. Tarvitaan muun muassa liikennesääntöjen osaamista, muun liikenteen havainnointia sekä kykyä valita oikea tilannenopeus. Valitettavasti olemme kuitenkin saaneet tänäkin keväänä lukea onnettomuuksista, myös kuolemantapauksista, joissa lapsi tai nuori on kuljettanut sähköpotkulautaa. Vakuutusyhtiöiden kokoamien tilastojen mukaan sähköpotkulaudoilla sattuu usein selvästi vakavampia henkilövahinkoja kuin polku-

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

pyörillä — edustaja Rintamäki jo tässä edellä esitteli näitä lukuja yksityiskohtaisemmin — ja lukuisissa onnettomuuksissa myös alkoholi on ollut merkittävä osatekijä.

Arvoisa puhemies! Lakiehdotuksen tullessa voimaan monelta tällaiselta ikävältä onnettomuudelta todennäköisesti onneksi vältetään jatkossa. Kiitän lopuksi sekä ministeriä että liikenne- ja viestintävaliokuntaa tekemästänne hyvästä työstä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa.

16.29 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva lakiesitys ja valiokunnan mietintö ovat erittäin onnistuneita. Tämä lakiesitys on erittäin tervetullut. Täällä on ollut todella hyviä puheenvuoroja, ja tässä aluksi kiitän vielä erikseen valiokuntaa hyvästä työstä.

Oma kotikaupunkini Helsinki on pitkään toivonut enemmän valtaa säädellä sähköskuuttien käyttöä, pysäköinti- ja käyttöaikoja. On mainiota, että nyt tämä asia toteutuu, kun eduskunta hyväksyy tämän käsittelyssä olevan lakiesityksen. Vahvemmat keinot mikroliikkumisen hallintaan ja liikenneturvallisuuden parantamiseen alueemme olosuhteiden ja tarpeiden mukaisesti ovat nyt tärkeitä, ja nyt me saamme ne. Tämä esitys on tietenkin tärkeä liikenneturvallisuuden, vakavien loukkaantumisten ja liikennekuolemien vähentämiseksi ihan koko maassa. Pidän viisaana, että kunnat pyrkivät sitten, kun tämä laki on voimassa, näitä lupaehtoja hyödyntäen huolehtimaan liikenneturvallisuuden ja myös liikkumisen esteettömyyden toteutumisesta nykyistä paremmin.

Aivan erityisesti toivotan tervetulleeksi sen, että sähköskuuttien kuljettamiselle esitetään nyt asetettavaksi 15 vuoden alaikäraja. Tämän muutoksenhan valiokunta on tähän hallituksen esitykseen tehnyt. Sähköpotkulauta ei ole todellakaan lasten ajoneuvo. Sähköskuuttien ajaminen turvallisesti vaatii sellaisia taitoja ja kokemusta, joita lapsilla ei vielä ole, ja nämä taidot kypsyvät hitaasti aikuisten tasolle. Sähköpotkulaudalla ajaminen vaatii samantyyppistä osaamista ja kokemusta liikenteessä kuin esimerkiksi mopoilu. Kuljettajan pitää muun muassa osata liikennesäännöt, hallita muun liikenteen havainnointia ja valita myöskin sopiva liikennenopeus.

Tilastokeskuksen mukaan sähköpotkulautailijoita on menehtynyt Suomessa neljä, joista kaksi on ollut alle 15-vuotiasta lasta. HUS tiedotti syyskuussa, että noin viiden vuoden seuranta-ajalla sähköpotkulautojen onnettomuuksissa vammautui yli 600 lasta ja nuorta ja näiden keski-ikä oli 12—13 vuotta. Nämä luvut kyllä kertovat sen, että tämä esitys asettaa ikäraja on aivan välttämätön. Useat yhteiskäyttöisiä sähköpotkulautoja vuokralle tarjoavat mikroliikennepalveluntarjoajat ovat tietenkin asettaneet näitä käyttörajoja, siellä on 18 vuoden ikäraja, mutta näitä ikärajoja on ollut hyvin helppo kiertää. Liikennesääntöjen vastainen kuljettaminen, kuten matkustajan kyyditseminen sähköpotkulaudalla, korostuu erityisesti alaikäisillä käyttäjillä, ja tämä aiheuttaa erityistä vaaraa sen lisäksi, että jo pelkästään se, että nuoret ja lapset ajavat näitä, on riski.

Haluan korostaa sitä, että on välttämätöntä, että mikroliikenneluvan haltijat kehittävät palvelujaan siten, että he pystyvät todellakin jatkossa aiempaa selkeästi paremmin valvomaan palvelujensa käyttöä myös ikärajojen osalta.

Sähköpotkulautauksen onnettomuudet lisäävät turvattomuutta. Ne aiheuttavat inhimillistä kärsimystä ja kuormittavat todella paljon terveydenhuoltoa mutta myös poliisia, ja tämä lakiesitys toivottavasti tuo tähän helpotusta. Erityisen hyvää on se, että tässä korjataan täysin kaupunkilaisjärjen vastainen tilanne, eli sähköskuutilla ja sähköpyörällä ajavilla ei ole ai-

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

kaisemmin ollut promillerajaa, ja nyt se promilleraja asetetaan puoleen promilleen. On ollut aivan järjetöntä — ja todella vaikea ymmärtää ja kansalaisille selittää — että poliisilla ei ole ollut edes oikeutta puhalluttaa epäiltyä ilman jo aiheutunutta vaaraa tai tapaturmaa, ja nyt jatkossa liikenteenvalvoja saa puhalluttaa kuljettajan ja kieltää myöskin ajon päihtymyksen vuoksi. Tämä on erittäin tervetullutta.

Kannan erityistä huolta siitä, että Liikenneturvan tutkimuksissa on tullut esille se, että vain 64 prosenttia vastanneista tiesi, että sähköpotkulautailija ei saa esimerkiksi ajaa jalkakäytävällä ja että tältä osin sähköskutteja koskevat samat säännöt kuin pyöräilijöitä. Se, että kyyditseminen ei ole sallittua ja moni muu asia ei ollut tiedossa ja todella pieni osa tunsi nämä säännöt, kertoo siitä, että me tarvitaan liikennekasvatusta, liikennesääntöjen osaaamisen lisäämistä. Sitä tarvitaan lisää lapsilla ja nuorilla, mutta kyllä nämä tutkimukset osoittavat, että sitä tarvitaan myös meillä aikuisilla, että me tiedämme, mitkä ovat liikennesäännöt, kun ajamme polkupyörällä tai käytämme näitä mikroliikennevälineitä. Toivon, että kun tämä lainsäädäntö itsessään tulee, tästä tiedotetaan, tästä puhutaan, ja tämäkin lisää sitten sitä. Kiitos myöskin Liikenneturvalle hienosta työstä liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Ihan lopuksi totean vielä, että todella hienoa on, että mikroliikenteeseen tulee vahva suositus käyttää kypärää, samanlainen kuin on myöskin pyöräilyssä. Kun katson esimerkiksi HUSin tilastoja ja keskustelen terveydenhuollon ammattilaisten kanssa, niin ovat todella vakavia ne päävammat, joita kaatumisissa on tullut, ja tämä sitten ehkäisee myöskin niitä.

Eli todella suuret kiitokset tietenkin ministerille ja hallitukselle tästä lakiesityksestä ja erityisesti sitten valiokunnalle tästä hyvästä mietinnöstä ja lämmin kannatus tälle lakiesitykselle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi.

16.35 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvin usein saa kuulla, että Suomi on sääntöjen maa ja täällä säädellään vähän joka asia tappiin asti, ja hyvin usein tällä lausahuksella esitetään kritiikkiä sen suuntaan, että meillä todellakin elämää rajoitetaan ja säädellään liikaa lainsäädännöllä ja valvonnalla ynnä muulla. Voisin sanoa niin, että tämä nimenomainen hallituksen lakiesitys on erityisen mielenkiintoinen kyllä tästäkin näkökulmasta, ja henkilökohtaisesti tämä on äärimmäisen kiinnostavaa kahdesta näkökulmasta, nimittäin lainvalvojan ja lainsäätäjän näkökulmasta.

Lähtökohtaisestihan tässä on kysymys sellaisesta aika harvinaisestakin tilanteesta, jossa meillä tulee tuonne katukuvaan liikenteeseen uusi liikkumisen muoto, ja kun se on uusi liikkumisen muoto, niin lainsäädäntökään ei sitä sitten tunnista kaikilta osin. Siinä me olemme sitten saaneet todistaa ihan jokainen sitä, mitä se tarkoittaa sitten, kun tulee uusi liikkumismuoto, ja millaiseksi elämä sellaisen muodon kanssa sitten muodostuu.

Pääsääntöisestihän tietenkin suurin osa liikkuu liikennesääntöjen mukaan ja käyttää niin sanottua maalaisjärkeäkin tuolla liikkueessaan, mutta kyllä siis toisessa päässä se voidaan huomata, että tilanne muuttuu suorastaan anarkistiseksi ja alleviivaa sitä tilannetta, että se, mikä ei ole erikseen kielletty, on sallittu. Esimerkiksi juuri päihtyneenä ajaminen on tässä hyvä esimerkki, että kun sähköpotkulaudalla on ollut mahdollista päihtyneenä ajaa, niin sitä on myöskin tehty ja siitä on aiheutunut niitä ongelmia huomattavallakin tavalla. Ja esi-

merkiksi sitten myöskin valvonnan suhteen, kun sitä ei käytännössä ole oikein voitu tehdä, tilanne on ollut täysin kestämaton.

Nyt jos ajatellaan, niin juuri tässä hallituksen esityksessä erityisen merkillepantavia asioita on juurikin tuo promilleraja, mikä tähän nyt on asetettu, ja ikäraja on toinen asia, mikä on äärimmäisen tärkeä asia, ja myöskin se vahva suositus kypärän käyttämisestä. Tässähän me mennään nyt sitten hyvin pitkälle samaan linjaan polkupyöräliikenteen kanssa, kun sielläkään sitä niin sanottua kypäräpakkoa ei ole mutta erittäin vahva ja painokas suositus sen käyttämiseen on.

Kyllä jo näillä kolmella asialla me voidaan merkittävästi parantaa sitä vajetta, mikä tähän asti tällä liikkumismuodolla on ollut. Tätä nyt sitten tullaan seuraamaan, millä tavalla tämä toteutuu ja millä tavalla on lisää kehittämiskohteita, ja on äärimmäisen hyvä, että siellä valiokunnan mietinnössä on myöskin se kirjattu ylös. — Jatkan kohta. Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

16.38 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Haluan muutamalla sanalla ottaa kantaa nimenomaan näihin sähköpotkulautoihin, jotka tähän esitykseen liittyvät.

Aloitan ensin semmoisista omakohtaisista kokemuksista ja huomioista. Aika hyvin täällä Helsingissä näkee, kun päivittäin kulkee ja talollekin tulee, ja ei ihan hirveän kauan tarvitse tuossa ulkona olla, kun näkee, miten noilla sähköpotkulaudoilla ajetaan. Jos jonkinmoista sattuu ja tapahtuu. Erityisenä huomiona tietysti nuoret ja erityisesti lapset, jotka käyttävät niitä: meno on aika holtitonta välillä. Mutta jotta ei nyt tässä liikaa syyteltäisi pelkästään lapsia, niin kyllä aikuisetkin osaavat. Sen voi mennä toteamaan jokainen tuonne Helsingin yöhön. Ja ei tästä nyt ihan hirveän kauan ole, kun kävelin tuossa kiireellä taloa kohti ja huomasin, että siinä tuli sähköpotkulaudalla äiti ja kyydissä, sanotaanko nyt, 4—5-vuotias lapsi. Kyllä minä siinä kohtaa peräänkuulutan myös sitä vanhemman vastuuta, eli mitä pyörii päässä, kysynpähän vain. Jälkikäteen ajatellen olisi varmaan voinut soittaa poliisille, mutta täytyy myöntää, että siinä tilanteessa hämmennyin kyllä niin valtavasti, etten tiennyt, mitä olisin tehnyt, kun jäin vain miettimään, että ei siinä vanhempi kyllä oman lapsensaakaan turvallisuutta ihan hirveästi ajatellut.

Sitten on ollut valitettavasti hirveän paljon näitä erilaisia onnettomuuksia, valitettavasti myös kuolemaan johtaneita onnettomuuksia, muun muassa Vantaan Myyrmäellä ja sitten, oliko, Helsingissä juuri äsken. Nämä ovat tragedioita. Niistä tulee hirveä määrä inhimillistä kärsimystä läheisille, ystäville ja sitten koko yhteiskunnalle sitä kautta, ja valitettavasti lainsäädäntö ei ole pysynyt tämän nopean muutoksen perässä. Toisaalta, kun olen lehdistä lukenut tätä sähköpotkulaudoista käytävää keskustelua — lapsiakin oltiin jossain lehdessä haastateltu — todettiin, että no, ei ole itse asiassa harmainta aavistusta edes liikennesäännöistä, kun kuljetaan sähköpotkulaudoilla. No, otetaan nyt vertauskuva, että jos ajat mopolla tuolla, niin lähtökohta on se, että sinulla on mopokortti eli sinulla on jonkunnäköinen osoitettu taito siitä, että ymmärrät ja tiedät, miten liikenteessä kuuluu kulkea, mutta sähköpotkulautojen tapauksessa näin ei välttämättä ole, koska lähtökohtaisesti ei ole mitään pätevyysvaatimuksia sillä ajamiseen. Totta kai pitää noudattaa liikennesääntöjä, mutta jos niitä ei osaa, niin se on sitten vähän niin kuin, sanotaan, Herran kädessä, miten siinä käy. Valitettavasti, kun tilastoja katsotaan, paljon kärsimystä on sen seurauksena tullut, että tätä asiaa ei ole säädelty.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Itse vastustan sääntelyä monissa kohdissa, mutta tämä on sellainen aihealue, missä sitä kyllä kannattaa tehdä, koska siinä voittaa koko suomalainen yhteiskunta: siinä voittavat terveydenhuolto, yksilöt itse ja sitten koko yhteiskunta laajemmin. Kun ajatellaan nyt vaikka esimerkiksi näitä onnettomuuksia, niin kyllähän se kustannus suoraan osuu sinne terveydenhuoltoon, mikä muutenkin meillä on kuormittunut ja tulee olemaan jatkossakin kuormittunut. Jos me pystytään sitä kautta, lainsäädännöllisin toimin, keventämään myös terveydenhuollossa sitä syntyvää painetta, mikä tulee myöskin näistä sähköpotkulaudoista eritoten kaupunkialueilla, niin hyvä yhteiskunnalle ja hyvä etenkin yksilöille.

Uudistus pitää sisällään muun muassa 15 vuoden ikärajan, mitä kannatan lämpimästi, ja siitä suuri kiitos liikenne- ja viestintävaliokunnalle, joka sen tähän uudistukseen kättilöi sisään. Tiedän, että sitä myös ministeri on kannattanut. Sen lisäksi tämä esitys pitää sisällään kunnille keinoja niin sanotusti säädellä tätä sähköpotkulautojen markkinaa, mikä on myöskin äärimmäisen positiivinen uutinen. Sen lisäksi se sisältää myös promillerajan säätämisen, joka on myöskin erinomainen asia, ja mahdollistaa poliisille juurikin tämän puhalluttamisen jo ennen tilannetta, missä on aiheutettu käytännössä vaaraa muulle liikenteelle ja tienkäyttäjille, ja tämä on myöskin erittäin positiivinen asia. Eritoten iloinen olen tästä 15 vuoden ikärajasta, koska sillä saadaan lapset pois, enkä niinkään siitä ikärajastakaan vielä vaan siitä, että se sisältää myös luovuttamiskiellon, mikä korostaa eritoten myöskin vanhempien vastuuta jatkossa, että alle 15-vuotiaille sitä kulkuneuvoa ei luovuteta. Toisaalta myöskin sähköpotkulautayhtiöille, jotka näitä välittävät vuokramarkkinoilla, se asettaa velvoitteen, että ei voi luovuttaa alle 15-vuotiaalle. Eli käytännössä yhtiöt joutuvat varmastikin kehittämään näitä tunnistautumisjärjestelyitä näissä sovelluksissa, niin ettei voi vain jollain käyttöehtosopimuksella ikään kuin kuitata, että juu juu, olen 15- tai olen 18-vuotias.

Joka tapauksessa suuri kiitos hallitukselle, suuri kiitos liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranteelle ja eritoten suuri kiitos liikenne- ja viestintävaliokunnalle hyvästä mietinnöstä ja hyvästä esityksestä, joka täällä nyt on yksimielisenä, ja hienoa, että tämä saadaan myöskin voimaan. Tämä on hyvä laki koko Suomen kannalta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

16.43 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Otan tässä muutamaan puheenvuoroon kantaa.

Aloitetaan vaikka edustaja Hännisestä, joka puhui tästä, että tämä laki itsessään parantaa lasten liikenneturvallisuutta. Varmasti näin on, mutta palaan myös sen jälkeen tulleisiin puheenvuoroihin: Kuten edustaja Sarkomaa ja edustaja Bergbom sanoivat, kyllä liikenteessä suuri vastuu on myös meillä aikuisilla. Ajoimme sitten autoa, polkupyörää tai mitä tahansa, niin se malli on tärkeä.

Edustaja Rintamäki, jos oikein ymmärsin, antoi ymmärtää, että promilleraja tulisi myös polkupyöriin. Haluan nyt painottaa, että tämä promilleraja koskee moottoroituja polkupyöriä eli pyöriä, jotka liikkuvat polkematta. Eli se on siihen se raja. Eli tätä promillerajaa ei sovelleta tavallisiin polkupyöriin eikä tällaisiin sähköavusteisiin polkupyöriin.

Edustaja Elomaa nosti mielestäni ihan aiheesta näihin lautoihin liittyvän seikan liikku-
misen vähentymisestä. Itse olen sitä mieltä, että kun ajattelee, miksi näin tapahtuu — on totta, että laudat ovat korvanneet jo kansanterveydellisestä mutta myös ilmastönäkökul-
masta liikaa kävelyä ja pyöräilyä eivätkä niinkään esimerkiksi sitä autoilua — niin se on

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

varmaan tämä saavutettavuus. Jos vaikka nyt kotikunnassani Turussa vertaa kaupunkipyörien saatavuutta näihin lautoihin, joita on joka kulmassa kellallaan ja saatavilla, niin saatavuus on selkeä kannuste näitä käyttää. Ehkä vaatisi myös vähän laajempaa keskustelua siitä, minkälaisia liikkumismuotoja meidän pitää yhteiskunnassamme tarjota, jotta esimerkiksi liikkumattomuuden haasteisiin pystyttäisiin paremmin tarttumaan.

Edustaja Elomaa nosti esille myös näiden firmojen rahanahneuden, ja joo, totta kai kun tehdään bisnestä, niin rahaakin on tehtävä, mutta on pakko sanoa, että kyllä aikaisemmin kunnat ja nämä skuuttifirmat ovat päässeet yhteisymmärrykseen tietyistä pelisäännöistä, mutta kun se laki on siitä puuttunut, niin kunnat ovat olleet valitettavasti hyvän tahdon varassa.

Edustaja Eerola nosti Oslon esimerkin siitä, miten Oslossa on saatu näitä lautoja kuriin sääntelyllä ja erilaisilla säännöillä. Yksi keskeinen juttu näiden lautojen aiheuttamissa haitoissa on niiden määrä. Kun aikoinaan Oslossa tähän lautojen määrään puututtiin kovalla kädellä, oli tapahtumaketju se, että nämä firmat toivat nämä laudat sieltä Oslosta Turkuun, jossa ei pystytty sääntelemään lautojen määrää. Siksi toivon, että tämän lain yksi tärkeimmistä seikoista on nytten tämä, että kunnat pystyvät asettamaan sen lautojen määrän siihen omaan kuntaan sopivaksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jäntti.

16.46 Aleksi Jäntti kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Furuholm puhui Turusta, ja tasapuolisuuden nimissä puhun nyt omasta kokemuksestani ja kotikaupungistani Tampereesta, jossa nämä ongelmat ovat vähintään jossain määrin kyllä yhtenevät Turun haasteiden kanssa.

Tampere on ollut tässä lautabisneksessä näille yhtiöille yksi esimerkkikaupungeista Euroopassa — käytetty siis silloin alkuvaiheessa, kun niitä Suomeen tuli, hyvänä esimerkkinä siitä, kuinka laajasti laudat on otettu siellä käyttöön. En tiedä, mikä viimeisin tilanne sen suhteen on, mutta varmaan yksi keskeinen syy siihen oli se, että Tampereelle nämä lauta-yhtiöt tulivat selvästi aikaisemmin kuin kaupungissa lanseerattiin esimerkiksi kaupunkipyörät. Helsingissä asia kävi toisinpäin. Pyörien selkeä etu suhteessa lautoihin on, jos ajatellaan isän lompakolla, se, että ne ovat edullisempia, mutta usein nuoret liikkuvat vanhempiansa kustannuksella, joten silläkään ei ole ollut sellaista ohjaavaa vaikutusta. Nuoret ehtivät jo tottua siihen laudan käyttöön, ja sen jälkeen tietysti oman käyttäytymisen muuttaminen on yksi vaikeimpia tehtäviä, mikä näkyy myöskin tässä liikennekäyttäytymisessä.

Sinällään laudat ovat erittäin tervetulleita. Itse olen niitä jonkin verran myöskin käyttänyt. Ne ovat ratkaisemassa sitä yhtä suurta ongelmaa, mikä julkiseen tai joukkoliikenteeseen liittyy, eli tätä viimeisen kilometrin ongelmaa. Toki niitä ei voi ihan mihin tahansa pysäköidä, mutta useissa tapauksissa se vähentää merkittävästi esimerkiksi bussipysäkiltä siirtymistä jalan johonkin toiseen paikkaan. Jos ajatellaan kansanterveyden näkökulmasta, niin tässä piilee myöskin se tavallaan mahdollisuus ja myöskin ongelma: mikäli tämän viimeisen kilometrin ongelman ratkaisulla päästäisiin siihen, että autojen käyttö kaupungeissa vähenisi, niin nämä laudat ovat erittäin tervetulleita, mutta jos laudalla korvataan lyhyehköt kävelymatkat, niin se ei välttämättä palvele kansanterveydellisiä tavoitteita.

Kun tämä lautojen käyttö lisääntyi Tampereella, niin hyvin nopeasti tulivat esiin myöskin ne keskeiset ongelmat, joita osaltaan tässä nyt esitetyssä lainsäädännössä ollaan korjaamassa. Ensinnäkin alaikäiset ja päihtyneenä lautoja ajavat aiheuttivat paljon onnettomuuksia.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

sia — millä on tietenkin iso inhimillinen hinta, jos jää pysyviä vaurioita, ja toki lyhytkin loukkaantuminen voi olla traumaattinen kokemus — mutta ennen kaikkea myös taloudellisia ongelmia, mitä aiheutui esimerkiksi erikoissairaanhoidon. Suuret tilannenopeudet lisäsivät turvattomuuden tunnetta erityisesti vanhempien ihmisten keskuudessa kulkuväylillä, ja hujan hajan jätetyt laudat sitten aiheuttivat esteitä ja myöskin epäsiisteyttä ja toisaalta myöskin vaaraa muille tien- ja katujenkäyttäjille.

Nyt tällä käsittelyssä olevalla lainsäädännöllä on mahdollista vastata juuri näihin ongelmiin, joita esimerkiksi Tampereella on kohdattu. Tavoitteena nimittäin on antaa kunnille aikaisempaa paremmat työkalut mikroliikkumisen hallintaan ja liikenneturvallisuuden parantamiseen. Merkittävää on myös tieliikennelakiin lisättävä hallinnollinen seuraamusmaksu liikennejuopumuksesta moottorilla varustetulla polkupyörällä tai kevyellä sähköajoneuvolla sekä valiokunnan mietinnössään esittämä kuljettamisen alaikärajan asettaminen 15 vuoteen. Luovutuskielto alleviivaa tämän ikärajan noudattamisen velvoittavuutta. Sääntelyn kautta on mahdollista vähentää myös liikkumisen esteettömyyteen liittyviä ongelmia sekä pienentää yhteiskunnalle onnettomuuksista aiheutuvia kustannuksia.

Valiokunta katsoo, että lainsäädännössä tulee pyrkiä löytämään keinoja suojata lapsia ja nuoria liikenneonnettomuuksista aiheutuvilta loukkaantumisilta ja kuolemilta. Tämä on myös YK:n lapsen oikeuksien komitean katsonta, että sopimusvaltioiden on ryhdyttävä kaikkiin tarpeellisiin toimiin lasten ja nuorten suojelemiseksi liikenneonnettomuuksista aiheutuvilta loukkaantumisilta.

Arvoisa rouva puhemies! Koska elämme maailmassa, jossa vallalla ovat yksilön oikeudet ja valtion vastuumentaliteetti, itseäni lämmittää erityisesti se, että valiokunta painottaa myös kasvattajien roolia liikenneturvallisuuden varmistamisessa muun muassa lasten ja nuorten liikenneosaamisen ja asenteiden kannalta. Äärettömän tervetullut on myös esitys siitä, että eduskunta edellyttäisi, että valtioneuvosto seuraa tarkasti mikroliikkumista koskevan lainsäätelyn toimivuutta ja vaikutuksia ja ryhtyy tarvittaessa pikaisesti lainsäädännöllisiin ja mahdollisiin muihin toimenpiteisiin sääntelyn tavoitteiden toteutumisen ja liikenneturvallisuuden varmistamiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi.

16.52 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä nyt otan muutamia tämmöisiä perusongelmakohtia esille, mitä mikroliikkumisessa ja varsinkin päihtyneenä niillä ajamisessa ja sen valvonnassa ja niitten seuraamusten osalta on ollut tähän saakka:

Eli todellakaan poliisillahan ei ole ollut tähän saakka mahdollisuutta puhalluttaa henkilöä, joka on tämmöisellä sähköpotkulaudalla päihtyneenä liikkunut, tai vaikka polkupyörällä samalla tavalla. Tämä on ollut erityisen vahvasti kiellettyä, koska kysymys on pakkokeinosta, ja puhalluttamista ei siinä kohtaa ole voinut tehdä. Senkin takia nyt, kun puhutaan niin sanotusta tankojuopumuksesta eli liikennejuopumuksesta, johonka tämmöisillä laitteilla niin kuin polkupyörällä tai sähköpotkulaudalla on voinut tähän saakka syylistyä, se, että voidaan näyttää toteen, että on päihtyneenä nyt sitten kuljettanut tätä laitetta, on ollut aika haasteellista. Tämä on kyllä ollut pitkään pitkään yhtenä ongelmana tuolla valvontatoimissa, mitenkä tähän puututaan, ja senkin takia aika lailla vahvassakin ja tukevassakin päihtymystilassa on voinut näillä liikkua, ja jälki on taas kerran ollut sen mukaisena.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Todellakin kun tämä 0,5 promillen raja tulee, niin se on äärimmäisen tervetullutta, ja niin myöskin tuolla poliisikunnassa sitä on kovasti ilolla tervehditty. Ja nyt sitten kun tässä hallituksen esityksessä annetaan se mahdollisuus myöskin puhalluttaa polkupyöräilijöitä, niin tämä on äärimmäisen hyvä. Vaikka polkupyöräilijälle ei tule sitä promillerajaa, niin jo se, että voidaan sitten todeta paljon selkeämmin se, että on todellakin päihtyneenä nyt liikuttu, on kansalaisen oikeusturvankin näkökulmasta äärimmäisen hyvä ja hieno parannus tähän tilanteeseen.

Tuo 15 vuoden ikäraja on kyllä äärimmäisen hyvä, ja merkille pantavaa on se, että sehän ei siinä alkuperäisessä hallituksen esityksessä ollut. Elikkä tämä on ihan tuolta valiokunnasta peräisin oleva lisäys, joka on kyllä tarpeen, ja se on myöskin asiantuntijakuulemisesta todettu. Myöskin sitten se luovuttaminen, eli kun luovutetaan alle 15-vuotiaalle, on siellä otettu huomioon, ja tämä kannattaa myöskin siellä kodeissa huomioida.

Nyt kun puhutaan kodeista, niin vaikka nyt lainsäädäntöä tässä luodaankin ja valvontaa mahdollistetaan, kyllähän se vastuu siellä kotona kuitenkin on siitä, millä tavalla ne lapset ja alaikäiset näitten asioiden kanssa toimivat. On äärimmäisen positiivista ja hieno asia, että tämäkin asia on siellä valiokunnan mietinnössä nyt mainittu, ja pitäisin sitä pikkasen harvinaisenakin tapauksena, että näin on toimittu, että huoltajien ja kotien vastuuta korostetaan ihan normaaleissa lapsenkasvatuksellissakin asioissa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

16.55 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Kilpi edellä totesi tästä lausumasta, vai anteeksi, oliko se edustaja Jäntti, niin me valiokunnassa koimme tarpeelliseksi lisätä sinne tämän lausuman, että valtioneuvoston on arvioitava tämän lain toimivuutta. Yksi syy ainakin itselläni, miksi pidin tärkeänä tätä, että tällainen lausuma sinne saatiin, liittyy tähän lautojen määrään. Tämä esitys nyt mahdollistaa sen, että kunnat kykenevät tähän toimilupaan, jota sitten tämmöinen skuuttifirma hakee, laittamaan lautojen määrään. Mutta samaan aikaan kunnat eivät pysty esimerkiksi rajoittamaan näiden operaattorien määrää. Tästä syntyy tilanne, että jos vaikka kunta on päättänyt, että nyt meille mahtuu tähän kaupunkiin 1 000 lautaa, niin ei tiedetä tavallaan sitä hakijoiden määrää, operaattorien määrää. Jos niitä on viisi, ne saavat kaikki 200 lautaa. Jos heitä tuleeekin 10, niin sitten se on 100 per operaattori. Tämä on näille firmoille vähän haastavaa sen kannalta, että on vaikea elinkeinon kannalta ehkä ennakoida sitä vallitsevaa tilannetta. Tästä syntyy myös sellainen ongelma, että jos kunnat kykenisivät näiden operaattorien määrää rajamaan, jolloin yhdelle operaattorille jäisi enemmän lautoja siitä potista, niin tällaisen signaalin olen ainakin saanut, että nämä lautaфирmat silloin levittäisivät näitä lautoja laajemmalle alueelle. Nyt sitten, kun se lautamäärä jää pieneksi, totta kai jokaisen firman pyrkimys on laittaa ne laudat sinne, missä on eniten liikkujia, eli isojen kaupunkien kohdalla keskustoihin sun muihin. Eli tämä on tämmöinen yksi asia, mitä tässä pitää seurata.

Minun mielestäni on aina hyvä nostaa esiin, miksi tätä lainsäädäntöä ylipäätään tarvitaan. Se on se, että kun meillä on hyvin erilaisia kuntia — täällä on nyt puhuttu Tampereesta ja Turusta, jotka ovat hyvin samanlaisia kooltaan [Aleksi Jäntti: Suomen parhaita!] — Suomen parhaita — mutta sitten on Savonlinnaa, on Poria, on vielä pienempiä paikkoja, joissa näitä lautaфирmoja kuitenkin on — niin tärkeintä olisi se, että kunnat pystyisivät nyt jatkossa itse määrittämään sen, minkälaisen osan ne täyttävät siitä liikennejärjestelmästä, miten näillä laudoilla korvataan joukkoliikennettä, jota esimerkiksi pienemmissä kaupun-

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

geissa ei ole. Sen takia tämä lausuma, joka meillä tässä on, on hyvin tärkeä: kun huomataan, että tämä lähtee vaikka jollain tavalla nyt väärään suuntaan ja se lain tavoite ei tule toteutumaan, niin tarvitaan sitten nopeita korjauksia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi.

16.58 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Vielä muutama sananen maaseudusta ja haja-alueilta, jotka on myöskin otettava huomioon tällaista lainsäädäntöä tehtäessä.

On erittäin hyvä asia ja kannatettava asia, että saadaan monipuolistettua meidän keinoja liikkuu. Liikkumisen mahdollisuus on ihan perustuslaillinen oikeus, ja meidän pitää jatkuvasti tämmöisenä kehittyneenä yhteiskuntana miettiä niitä keinoja, millä tavalla mahdollistetaan ihmisten liikkuminen mahdollisimman kattavasti.

Viestit ja reagoinnit, mitä nyt on tähän mennessä ympäri valtakuntaa tullut tähän hallituksen esitykseen ja tähän valiokunnan mietintöön, ovat olleet sellaisia, että nyt kun tulee tuo ikäraja tähän sähköskuuttiin, niin se vaikeuttaa nyt sitten lasten liikkumista maaseudulla ja haja-alueilla. Tietenkin, tottahan se on: jos ollaan alle 15-vuotiaita, niin liikkumaan siellä pitää päästä. Tämä on tietenkin erittäin ymmärrettävä tilanne, ja problematiikka on sillä tavalla ihan selkeä, että se tämmöisen ongelman aiheuttaa siellä.

Mutta jälleen kerran pitää huomioida se, että se syy, minkä takia tuo 15 vuotta on sinne asetettu, on ensinnäkin asiantuntijakuulemistenkin perusteella ja myöskin perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukainen, että sen pitää olla tasaisesti niin yksityisellä omistajalla kuin lautoja vuokraavilla ja kaikilla 15 vuotta kattavasti, jolloinka se on tasavertaista kohtelua, ja tämä on totta kai ymmärrettävää. Ja sitten se, minkä takia se 15 vuotta siellä on, on hyvin linjakkaasti sen mukaisesti, että lapsilla ja nuorilla tässä yhteiskunnassa se on rikosoikeudellinen vastuukä. Kun tämä asetetaan siihen samalle viivalle rikosoikeudellisen vastuun kanssa, niin me mennään itse asiassa aika linjakkaasti tämän asian kanssa. Jos me laitettaisiin se alle 15 vuoden, niin sitten meillä tulisi taas valvonnallisesti aikamoisen erikoisia tilanteita, kun meillä olisi niitä laudoilla liikkujia, joiden ikäraja on asetettu alemmas kuin se rikosoikeudellinen vastuukä. Silloin se valvonta ja seuraamusten langettaminen olisi kyllä aika monimutkaista, näin jo ihan lainvalvojan näkökulmasta katsottuna. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jäntti.

17.01 Aleksi Jäntti kok: Arvoisa rouva puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta vieraili edellisviikolla Espanjassa. Vaikka tietysti juoksimme jatkuvasti kiinni ennakkoon määritettyä ohjelmaa, niin oli myös muutama tilaisuus kurkistaa kaupunkien elämään Madridissa ja Barcelonassa. Silmiinpistävää itse asiassa oli, että niillä alueilla — toki rajatuilla alueilla, joissa kuljimme — ei oikeastaan potkulautoja näkynyt. Hypoteesini onkin, että joissain eurooppalaisissa kaupungeissa nämä on mahdollisesti kielletty kokonaan tai vähintään sitten ihan ydinkeskustan alueelta. Itse en sellaista, niin tiukkaa lainsäädäntöä missään tapauksessa kannata, koska niin kuin aiemmin totesin, nämä sähköpotkulaudat ovat mielestäni keskeinen osa toimivaa joukkoliikennejärjestelmää nimenomaan viimeisen kilometrin näkökulmasta.

Mutta sen sijaan esimerkiksi Oslissa jo vuosia sitten kaupungilla oli mahdollisuus rajata ne operaattorit, joita se hyväksyi operoimaan kaupunkiin. Tällaista mahdollisuutta ei

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

Suomessa ole, vaikka esimerkiksi suuret kaupungit ovat sitä itselleen toivoneet. Tätä on nyt sitten mielestäni hyvä seurata — kun seurataan tämän lainsäädännön toimivuutta niihin haasteisiin, joita on havaittu — olisiko tämäntyyppinen lainsäädäntö tarpeen. Kun kuitenkin esimerkiksi lentoasemalla ja Helsingin rautatieasemalla on kyetty rajaamaan taksiyrityksiä, jotka voivat siellä operoida, niin kuvittelisin, että myöskin tämä olisi mahdollista ihan elinkeinovapauden tai perustuslaillisten oikeuksien näkökulmasta. Se on enemmän ehkä tahdosta kiinni, mutta historia tulee sitten näyttämään, kuinka jatkossa toimitaan ja miten näillä toimenpiteillä saadaan ongelmat kuriin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

17.03 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Jäntti tuossa edellä nosti tämän problematiikan taas esiin. Kun lainsäädäntö nyt tosissaan menee jatkossa niin, että jokainen operaattori, joka ne ehdot täyttää, saa sen luvan, niin kunta ei tässä voi käyttää minkäänlaista harkintaa. Se on sinne lakiin lyöty, jos se täällä nyt sitten hyväksytään.

Mutta itsekkin haluan kommentoida tätä ikäraja-asiaa, joka tietenkin on hyvin keskeinen ja monella tapaa ehkä vastaa sitten niihin isoihin ongelmiin, mitä näistä laudoista on tässä matkan varrella syntynyt. Alkuperäisessä esityksessä oli niin, että kunnat saisivat itse päättää ikärajastaan. Ymmärrän tämän, kuten edustaja Kilpi edellä nosti esiin: siellä harvemmin asutulla alueella on mielestäni turvallisempaa sitä lauttaa käyttää ja sille on isompi tarve kuin sitten isoissa kaupungeissa tai keskisuurissa kaupungeissa, joissa sitä joukkoliikennettä on tarjolla. Eli ymmärrän sen, että tämä herättää tietyllä tapaa tyytymättömyyttä. No, tämä alkuperäinen esitys tästä kuntien mahdollisuudesta säätää törmäsi perustuslakivaliokuntaan ja myös ehkä näin valvonnallisesta näkökulmasta olisi ollut vielä haastavampi. Toinen seikka, mikä tässä sitten tähän ikärajaan liittyen varmaan tulee nousemaan pintaan osittain, on se, että joissain kotitalouksissa on nyt ostettu sitten tämä yksityiskäyttöinen oma lauta sille jälkikasvulle, ja jos ei ole sitä 15:tä vuotta ikää, niin sitä lauttaa ei voi käyttää, ainakaan lain mukaan, ja on tietenkin suotavaa, että lakia noudatetaan.

Oli jo selvää siinä kohtaa, kun lähdettiin pohtimaan tätä valtakunnallista ikärajaa, että tulee tätä kritiikkiä tai näkemyksiä, jotka eivät ihan täysin tätä tue, mutta kun tässä on kiiteltä valiokuntaa hyvästä työstä, niin on pakko kiittää myös liikenne- ja viestintäministeriötä hyvästä työstä, kun lyhyessä ajassa he saivat lopulta nämä vaikutusarvioinnit ja tilastoa tueksi valiokunnan päätöksentekoon. Mielestäni tämä 15 vuoden ikäraja oli selkeä, kun arvioidaan tällaisia fyysisiä, motorisia, havaintokykyyn liittyviä tekijöitä, mutta myös tilastot tukivat ikärajan vetämistä tähän 15 vuoteen. Myös referenssit muualta Euroopasta olivat sen suuntaisia, että 15 vuotta on se oikea ikäraja. Tiedän, ettei se nyt sitten kaikkia tule tässä miellyttämään, mutta myös lainsäätäjänä ja päättäjänä olen vastuussa liikenneturvallisuudesta, ja itse ainakin uskon vahvasti siihen, että tämä päätöslinjaus oli sellainen, joka sitä merkittävästi parantaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi.

17.06 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa ensimmäisessä puheenvuorossa nostin esille sen, että monesti kuulee sanottavan, että Suomi on sääntöjen maa ja joka asiaa pitää säännellä ja lakipykälillä elämää rajoittaa ja elämää valvoa ja onkohan se kaikki ihan tarpeen, ja juuri myöskin siinä ensimmäisessä puheenvuorossa otin esille, että tämä on

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

hyvin mielenkiintoinen hallituksen lakiesitys, jossa me nimenomaan voidaan tarkastella tätä asiaa siitä näkökulmasta. Kuten ollaan huomattu, tällainen lainsäädäntö on ollut erittäin tarpeellinen ja sitä on kovasti odotettu, koska tilanne on monilta osin mennyt kyllä valttomaksi ja vaaralliseksi. Voisin sanoa, että kyllä, varsinkin tämmöisissä kohdissa sääntely on ikävä kyllä tarpeen, koska on se perusajatus, että mikä ei ole erikseen kiellettyä, on sitten sallittua, olkoon se sitten miten vaarallista niin itselle kuin muillekin. Tämä on kyllä semmoinen asia, jonka jälleen kerran joudumme tässä toteamaan, ja jotenkin jään miettimään ainakin itse sydämessäni, mitähän sille voitaisiin tehdä, niin että siinä joskus mentäisiin vähän eteenpäin.

No, tässä kohtaa lienee syytä jo esittää kanssa kiitokset valiokunnalle erinomaisesta työstä ja siitä yhteistyöstä, mitä meillä on oikeastaan ollut koko tämän kauden aikana siellä, niin että on asiat hoidettu asioina ja on hyvin usein löydetty sellainen yhteinen päämäärä näille asioille. Tämänkin mietinnön yksimielisyys on jonkinlainen osoitus siitä, että näin on tässä tapahtunut. Tehtiin muuten aika huolellistakin työtä — lisäkuulemisia sinne pyydettiin, ja niitä myöskin saatiin, ja siitäkin esimerkiksi ministerille erikseen kiitos, millä tavalla nyt liikenne- ja viestintäministeriö on tämän asian kanssa pystynyt toimimaan ja toimittamaan meille tarvittavia tietoja. — Kiitoksia oikein paljon.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

17.08 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Vielä viimeinen puheenvuoro. — Kun tässä nyt tuuraan varsinaista valiokunnan puheenjohtajaa, edustaja Jouni Ovaskaa, niin totean vielä kiitokset. Me emme pysyneet aikataulussa, koska esitys tuli sen verran myöhään tuonne valiokuntaan, ja tässä ovat nytten sitten jo lain voimaantuloajat sun muut paukkuneet. Tavallaan tärkeää on nyt sitten, kun me saadaan laki täältä ulos, että se tulee mahdollisimman nopeasti siitä eteenpäin voimaan.

Tämä tulee olemaan kunnille myös tärkeä harjoite. Mielestäni on nyt tärkeää, että esimerkiksi nämä loistavaa työtä valiokunnassa tehneet jäsenet siellä kunnissa sitten pohtivat näitä uusia toimivaltoja, joita kunnat saavat, niin että löytyy harmonia ja tasapaino sen suhteen, että laudoista saadaan kussakin kaupungissa se hyöty, mikä tarvitaan, eikä mennä elinkeinovapauden päälle — sitäkin huolta perustuslakivaliokunta omassa lausunnossaan esitti.

Kaiken kaikkiaan on hienoa, että tämä laki täällä nyt on ja etenee kovaa vauhtia ulos salista. Muistan, kun nämä laudat aikoinaan saapuivat, että kyllä se oli jotenkin jopa vähän dystooppinen tilanne siinä mielessä, että tämmöinen markkinatalouden hieno, ketterä keksintö sitten aiheutti liikenneturvallisuuteen liittyviä haasteita ja esteettömyyteen liittyviä haasteita, mutta nyt vihdoinkin tällaisella parlamentaarisesti läpileikkaavalla yhteistyöllä on saatu aikaan tämä esitys, joka on tässä kohtaa paras esitys, mitä voimme saada, mutta kuten sanoin, aiomme sitä jatkossa tarkalla silmällä syynätä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 12/2025 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 54/2025 vp

9. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle valtioneuvoston jäsenen sidonnaisuuksista (Marttinen)

Valtioneuvoston kirjelmä VN 3/2025 vp

Keskustelu

Työjärjestyksen mukaan eduskunta ei tee päätöstä asiasta. Asian käsittely päättyi.

10. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 22.5.2025 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.17.

Pöytäkirjan vakuudeksi: